8554 AA 60100200
OSREDNJA KNJIŽNICA
P.P.126
66001 KOPER

PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo
Cena 400 lir
Leto XXXVII. Št. 264 (11.086)
TRST, sobota, 7. novembra 1981

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni «Doberdob» v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni «Slovenija» pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasužnjeni Evropi.

VLADNE STRANKE NAPOSLED PREDLOŽILE SVOJE POPRAVKE K FINANČNEMU ZAKONU

Za 2000 milijard več davčnih dajatev

V zameno naj bi bili predvideni samoprispevki za zdravstvo nekoliko manjši - Odložitev glasovanja o zgornji meji deficita na konec razprave o posameznih členih

RIM — Privitje davčnega vijaka za okrog 2.000 milijard lir v zameno za nekaj manjše samoprispevke pri zdravstveni službi in nekoliko manjše klestenje po dotacijah krajevnim upravam (oziroma po storitvah, ki jih te nudijo državljanom): ta je v bistvu predlog, ki ga vsebujejo amandmaji k finančnemu zakonu za leto 1982, za katere so se naposled dogovorile stranke vladne večine. Tako da bi se «ticket» na zdravniške preglede v ambulanti znižal od predvidenih 2.000 na 1.500 lir na domu pa od 4.000 na 3.000 lir, sorazmerno pa tudi samoprispevki, ki naj bi jih uvedle dežele za oskrbo v bolnišnicah.

Vladne stranke predlagajo tudi ohranitev (vsaj delno) dosedanjih norm pri zdravljenju v toplicah in pri zobnih in drugih protezah. Občinam naj bi dodelili 1.600 milijard lir več, gorskim skupnostim 120 milijard, zdravstvu 300 milijard, sodstvu 200 milijard, upravi ministrstva za delo pa 44 milijard lir več, kot jih predvideva vladni osnutek finančnega zakona. Gre skupaj za 2.264 milijard lir, od katerih naj bi 200 pridobili z že vloženim odlokom o poviških pri kolekih, ostalih 2.064 milijard pa z zaostritvami različnih dajatev.

Več kot polovico, in sicer 1.071 milijard, naj bi krili z novim dodatnim (8-odstotnim) davkom na dohodke družb, od nepremičnin in od bančnih obresti. Kar 448 milijard naj bi pridobili z novim 30-odstotnim poviškom (poleg že letos uvedenega 50-odstotnega) davka na promet avtomobilov, 140 milijard na račun novih poviškov pri kolekih, 125 milijard s podražitvijo državnih koncesij, 280 milijard pa z davki na reklamo (tudi krajevnih TV postaj). Vladne stranke predlagajo obenem popravke poviškom socialnih dajatev neodvisnih delavcev, in sicer za obrtnike 4,10 odstotka na obdavčljivi dohodek, za trgovce 4,25 odstotka poviška, za kmete pa naj bi celotni prispevek za pokojninsko zavarovanje znašal 30 odstotkov kmetijske rente. Izdatke za vojsko naj bi znižali samo za 150 milijard lir.

Zastopniki vladnih strank so svojih 18 spreminjevalnih predlogov opremili v proračunski komisiji senata, kjer so jih primerjali z blizu 60 amandmaji, ki so jih predložili komunisti in jih je orisal znani ekonomist Napoleoni. Popravki KPI predvidevajo povečanje državnega primanjkljaja na 51.677 milijard lir (a v zgornjo mejo 50.000 milijard, ki jo je postavila vlada, ne veruje niti demokrščanski strokovnjak Lombardini, ki trdi, da bo deficit presegel 60.000 milijard lir), so pa po mnenju predlagateljev mnogo pravičnejši in učinkovitejši od predlogov vlade in od amandmajev večine. Opozicija je včeraj vsekakor dosegla uspeh, ko so vladne stranke pristale na odložitev glasovanja o 1. členu finančnega zakona (ki postavlja deficitu mejo 50.000 milijard) na konec razprave in glasovanja o posameznih členih.

Pristojna senatna komisija bo torej začela podrobno proračunsko razpravo prihodnji teden, medtem pa je zabeležiti, da se je včeraj Spadolini ponovno sestal z voditelji sindikatov, katerim je obljubil, da bo zamrznil tarife za javne storitve do konca leta in potrdil, da bodo mogli delavci prejeti delno povračilo davkov z decembrsko ali trinajsto plačo.

ZARADI ZAVLAČEVANJA Z VPRAŠANJEM AVTONOMIJE SLOVENSKE ŠOLE

Enotni deželni šolski odbor za bojkot volitev v okrajne in pokrajinske svete

Ostra obsodba izjave ministra za šolstvo - Volili bomo le v razredne, medrazredne, področne in zavodske svete

Sinoči se je sestal enotni šolski odbor za slovenske šole, ki je po poglobljeni razpravi izdelal svoje stališče o sodelovanju slovenskih volivcev na bližnjih volitvah v šolske zborne organe z dne 13. in 14. decembra. Resolucija enotnega odbora se glasi:

«Enotni deželni šolski odbor za slovenske šole, v katerem so zastopane vse kulturne in strokovne organizacije ter politične sile, ki predstavljajo pripadnike slovenske narodnostne skupnosti v deželi Furlaniji - Julijski krajini, je na štirih sejah razpravljal o vprašanju udeležbe slovenskih šolskih komponent na volitvah v zborne šolske organe. Ugotovil je, da je udeležba na volitvah v razredne, medrazredne, področne in zavodske svete povsem upravičena in utemeljena, glede volitev v okrajne šolske svete je bil odbor mnenja, da se slovenske šolske komponente le-teh ne udeležijo dokler ne bodo ustanovljeni samostojni šolski sveti za slovenske šole».

«Pozitivni znaki, ki so kazali, da bo deželna uprava v kratkem odobrila predlog za ustanovitev okrajnih svetov za slovenske šole, so napotili šolski odbor, da je proučil možnost udeležbe slovenskih volivcev pri volitvah v pokrajinski svet. Zastoj omenjenega deželnega postopka in zadnja izjava ministra za šolstvo v zvezi z osnutkom reforme celotne šolske uprave, ki izraža povsem negativno stališče do vprašanja slovenske šole, za katero se že več let zavzema vsa slovenska javnost ob podpori italijanskih demokratičnih sil, predstavljata hud udarec upravičenim zahtevam po avtonomiji slovenske šole. Odbor ostro obsoja negativno zadržanje ministra za šolstvo».

«Na osnovi zgornjih ugotovitev je enotni šolski odbor sklenil priporočiti vsem slovenskim šolskim komponentam, da se udeležijo volitev v razredne, medrazredne, področne in zavodske svete in v celoti bojkotirajo volitve v okrajni in pokrajinski šolski svet».

V KD PRIPRAVE NA SKUPŠČINO

Objavljen Berlinguerjev odgovor Piccoliju - Avanti polemizira s komunisti

RIM — Priprave na zasedanje KD, ki bo konec meseca, odgovor vodstva KPI na pismo demokristjanskega tajnika Piccolija v zvezi z reformo institucij in ostra polemika socialističnega glasila Avanti do Komunistične partije so osrednji dogodki včerajšnje italijanske politične kronike.

V KD so vode precej razburkane, saj se voditelji posameznih struj pripravljajo na skupščino, ki je napovedana za 25. november, kar seveda zaostruje notranje odnose v stranki. Tako je bil včeraj «vrh» stranke zbran na skoraj tajnem sestanku, ki se ga nista udeležila ne Forlani ne Donat Cattin. Še zlasti je bila opazna odsotnost Forlanija, ki je predsednik vsedržavnega sveta KD in ki je na izrecno vprašanje časnikarjem odgovoril, da «ni bil obveščen». Dogodek je vzbudil veliko zanimanje tako da je moral v popoldanskih urah Forlani svojo izjavo nekoliko omiliti, češ da je šlo za eno številnih srečanj strankinega tajništva s sodelovanjem nekaterih drugih voditeljev KD. Vsekakor dogodek odraža dokajšnjo napetost znotraj KD pri pripravah na bližnje vsedržavno zasedanje.

Včeraj je bilo celo objavljeno besedilo odgovora komunistične partije na predlog krščanske demokracije o začetku dvostranskih pogajanj o reformi institucij. Komunisti jemljejo na znanje, da KD ne predlaga spremembo volilnega zakona ter poudarjajo, da je prišlo do nezaupanja v instituciji, še zlasti zato, ker vlade in večine uveljavljajo prakso, ki je v nasprotju z ustavno ločitvijo med vlogo strank in vlogo državnih organov. Komunisti zato poudarjajo nujnost, da se govori predvsem o moralnem vprašanju, vsekakor pa so pripravljeni na sestanek s krščansko demokracijo, vendar pa menijo, da bi morala razprava o teh vprašanjih poteči v parlamentu. Piccoli bo v kratkem odgovoril Berlinguerju, odgovor pa bo moralo predhodno odobriti vodstvo KD.

Tretji dogodek zadeva polemike med socialisti in komunisti. Sprožilo jih je glasilo PSI Avanti, ki danes piše, da vodstvo KPI v predkongresnih navodilih perifernim organom po eni strani govori o nujnosti tesnejše povezave s socialisti, po drugi strani pa vabi svoje člane naj se z vso silo zavzamejo za moralno vprašanje, ki zadeva celotno KD in tudi «Craxijeve socialiste». Avanti prehaja v ostro polemiko, v odgovor pa je KPI enostavno objavila informacijo, da takega stališča ni nikoli izdala in pozvala socialiste, naj se, preden napadajo, vsaj pozanimajo, za kaj gre.

IZVIDNICA POLITIČNE POLICIJE PRESTREGLA SUMLJIV RENAULT 5

V OBOROŽENEM SPOPADU Z NEOFAŠISTI AGENTI BAJE RANILI GIORGIA VALEJA

Domnevni morilec kapetana Digosa Straulla in njegova pajdaša so zbežali Široka zasledovalna akcija policije - NAR zanika odgovornost za spopad

RIM — Izvidnica rimske politične policije je prestregla neofašistične ubijalce kapetana Digosa Straulla in njegovega šoferja nedaleč od kraja zahrbtnega zločina. V oboroženem spopadu naj bi policisti namreč ranili — ni znano, če lažje ali težje — enega izmed najnevarnejših in najbolj zasledovanih črnosrajčnikov Giorgia Valeja, ki je skupno s Francesco Mambro in Gilbertom Cavallinijem, snovalec in izvrševalec najbolj krutih in ogabnih umorov v prestolnici v zadnjih letih.

Agenti Digosa so v rimski okolici okoli 5. ure zjutraj opazili nadvse sumljiv renault 5, ki je stal ob pločniku. Ko so se mu približali, so iz avtomobila počili prvi streli. Policisti so z mitraljezom obsuli avtomobil s streli in preluknjali pločevino ter dve pnevmatiki. Domnevni teroristi so zato nemudoma zapustili renault in kar peš, preko polja, zbežali. Eden izmed policijskih agentov je baje prepoznal Valeja, ki je sedel na prednjem desnem sedežu ob šoferju. Tu so policisti našli obsežne krvave madeže, kar daje slutiti, da je neofašistični terorist ranjen.

Policija je območje nemudoma obkolila in stisnila obroč okoli teroristov, ki pa jih doslej še niso našli, čeprav so v uradih Digosa dokaj optimisti. V akciji sodelujejo tudi helikopterji karabinjerjev in številne druge policijske enote. Do spopada s teroristi — bili so trije moški, kar pomeni, da Mambrove ni bilo — najbrž ni prišlo po naključju. Preiskovalci so bili namreč že po umoru policijskega častnika Straulla prepričani, da se njegovi ubijalci niso oddaljili z območja. Zato je policija okrepila nadzorstvo in baje bila že večkrat za petami neofašističnemu komandosu, ki se je v prejšnjih dneh le za las večkrat izognil aretaciji. Kaže, da so agenti Digosa kar dvakrat vdrli v skrivališča Francesce Mambro, a so bili neuspešni. Te vesti sicer uradno niso potrdili.

Le nekaj ur po spopadu je neka ženska v anonimnem telefonskem pozivu tiskovni agenciji ANSA v imenu neofašistične organizacije NAR demantirala, da se je na renaultu nahajal Giorgio Vale. Nismo streljali proti agentom Digosa, je dejala anonimna telefonistka, sicer pa nihče ni bil ranjen. Tu se je sicer nekoliko ustela, saj se preiskovalci upravičeno sprašujejo, kako je lahko zatrdila, da ni bil nihče ranjen, če se neofašisti naj ne bi udeležili spopada. Verodostojnost poziva je torej nadvse dvomljiva. Sicer pa je telefonistka dodala še vznemirljivo podrobnost: «Cavallini je bil ubit» — je dejala ob koncu. 29-letni Gilberto Cavallini, ki je 1977. leta zbežal iz zapora, kamor so ga zaprli zaradi umora nekega karabinjerja, je namreč domnevni vodja rimske neofašistične celice. Na vprašanje kronista ANSA pa telefonistka NAR ni hotela povedati, kdo naj bi ubil Cavallinija in v katerih okoliščinah.

Krajše razprave v poslanski zbornici

RIM — Posegi poslancev bodo odslej smeli trajati v razpravah o rednih zakonih največ tri četrt ure, ne več kot 20 minut pa za obrazložitev spreminjevalnih predlogov. Le v izjemnih primerih in ob razpravah o ustavnih zakonih, o volilnih normah in o pooblastilih vladi, bo predsednik zbornice mogel dovoliti, da traja posamezen govor največ poldrugo uro. To spremembo pravilnika je včeraj odobrila poslanska zbornica s 377 glasovi vladnih strank in KPI, proti 31 (radikalci in MSI) in 5 vzdržanim, ravno zato, da prepreči obstrukcijo radikalcev.

Skrivnostni umor primarija v Palermu

PALERMO — Neznanca sta včeraj ubila primarija oddelka za kirurgijo ožilja pri palermski bolnišnici 52-letnega Sebastiana Bosia. Zdravnik se je v spremstvu žene odpravljal proti domu, ko sta se iz neke stranske ulice pojavila mladeniča, ki sta nanj večkrat streljala in ga pri priči ubila. Preden sta se oddaljila, sta sežgala fiat 127, s katerim sta se pripeljala na prizorišče umora.

KONGRES SPREJEL PREDLOGE REAGANOVE ADMINISTRACIJE

Ameriški obrambni proračun 1982 predvideva novo jedrsko orožje

Konec polemik med Haigom in Weinbergerjem - Odgovor Ustinova

WASHINGTON — Ameriški kongres je predsinočnjim odobril obrambni proračun za prihodnje leto, ki ga je predstavila nova republikanska administracija. Pentagon bo imel na razpolago leta 1982 za vzdrževanje mogočne vojske in za obnovo svojega vojaškega potenciala kar 130 milijard in 700 milijonov dolarjev. Ta bajna vsota, ki je večja od letošnjih ameriških izdatkov za vojsko, je kljub temu manjša od prvih napovedi predsednika Reagana.

S temi milijardami dolarjev bo Reaganova administracija financirala tudi gradnjo novega jedrskega bombnika «B-1» in nove rakete s številnimi jedrskimi konicami «MX». O posameznih delih vojaškega proračuna, torej tudi o gradnji omenjenega najbolj izpopolnjenega uničevalnega orožja, se bo sicer moral ponovno izreči kongres. Pri tem velja omeniti, da demokratski predstavniki nameravajo nasprotovati prav financiranju novih bombnikov in raket, vendar to ne zaradi želje, da bi ZDA prispevale k omejevanju oboroževalne tekme, ampak zaradi ugotovitve, da bi lahko njihova država proizvajala še učinkovitejše, torej še pogubnejše orožje. Kljub temu demokrati nimajo možnosti, da bi lahko bistveno spremenili sprejetega proračuna.

Zelena luč ameriškega senata za jedrske bombnike «B-1» in za nove jedrske rakete pomeni nov zalet oboroževalne tekme med velesilama. To dejstvo je še bolj zaskrbljujoče, ker smo pred napovedanim začetkom pogajanj med ZDA in SZ o omejevanju jedrskega oboroževanja. Vest, ki prihaja iz Washingtona pa prav gotovo ne utrjuje upanja, da bodo ti pogovori obrodili otipljivejše rezultate. Želja obeh velesil, da bi si pred začetkom pogajanj čim bolj utrdili svoji poziciji ne more namreč postati podlaga za brzdanje oboroževalne tekme.

Prav o teh vprašanjih in še posebej o možni ustrahovalni uporabi jedrskega orožja so včeraj govorili tudi na srečanju predsednika Reagana z državnim sekretarjem Haigom in obrambnim ministrom Weinbergerjem. Reagan je uspel prepričati oba svoja sodelavca, da končata javno polemiko o uporabi jedrskega orožja in da vzpostavijo enotnost v svojem taboru.

O vprašanjih uporabe jedrskega orožja je včeraj med slovesnostimi ob 64. obletnici oktobrske revolucije spregovoril sovjetski obrambni minister Ustinov, ki je silovito napadel Haigovo izjavo o možni ustrahovalni uporabi jedrskega orožja. Ustinov ocenjuje ameriško politiko na tem področju za samomorilsko, ki je v temeljnem nasprotju z miroljubnimi nameni SZ».

PO SREČANJU THATCHER-FITZGERALD

Tesnejše sodelovanje Irska-Velika Britanija

LONDON — Sporazum o ustanovitvi irsko - britanskega medvladnega sveta za okrepitev sodelovanja med državama na osnovi tesnejših političnih odnosov, je najvidnejši rezultat londonskega sestanka med premierom Margareth Thatcher in njenim kolegom Garretom Fitzgerladom, katerega sta se udeležila tudi zunanja ministra obeh držav Jim Dooge in lord Carrington. Po dolgih letih navzkrižnega gledanja, kaže torej, da nameravata sosednji državi vzpostaviti plodnejše sodelovanje, kar daje tudi upati v uspešen konec stoletnega spora v Ulstru.

Irski premier je potrdil obsodbo separatističnega vojaškega gibanja IRA, obenem pa obnovil teorijo, da se spor v Ulstru ne reši s priključitvijo dežele Irski, temveč z reformo ustave irske republike, ki naj bi zagotovila enakopravnost vsem državljanom in protestantski manjšini. Dublinska vlada se je tudi obvezala, da bo britanskim državljanom, ki živijo na Irskem, zagotovila volilno pravico, kot jo uživajo Irci v Veliki Britaniji.

V Londonu sicer domnevajo, da se bo Thatcherjeva morala spoprijeti s protestantskimi lojalisti, ki nasprotujejo vsakršnemu sodelovanju z Irsko. Prav zato je britanska predsednica vlade v tiskovni konferenci nekoliko omilila pomen srečanja in dejala, da je šlo pravzaprav le za poskus vzpostavljanja bolj prijateljskih in toplejših odnosov.

Ob prisotnosti številnih predstavnikov kulturnega in družbenopolitičnega življenja

Na ljubljanskih Žalah - Navju pokopali pisatelja in misleca Edvarda Kocbeka

LJUBLJANA — Na ljubljanskih Žalah - Navju so dopoldne z vojaškimi častmi, državnimi in cerkvenimi slovesnostmi pokopali pesnika, pisatelja in partizana Edvarda Kocbeka. O njegovem delu in osebnosti sta najprej govorila predsednik skupščine socialistične republike Slovenije Milan Kučan in predstavnik skupščine socialistične federativne republike Jugoslavije Batrič Jovanović. Pred odprtim grobom pa so se od njega poslovili književnik Tone Pavček, ki je govoril kot predsednik Društva slovenskih pisateljev, zatem Stane Kovač predstavnik krona krščanskih socialistov iz leta 1941 in ljubljanski pomožni škof dr. Stanislav Lenič, ki je govoril v imenu nadškofa dr. Alojzija Šuštarja. Pogreba Edvarda Kocbeka se je udeležilo veliko ljudi, med njimi kulturni in družbenopolitični delavci dr. Marijan Brecelj, Mitja Ribičič in Janez Vipotnik, pokojnikovi soborci, prijatelji in drugi. Pel je partizanski pevski zbor.

Milan Kučan je v svojem govoru poudaril Kocbekov delež «v oblikovanju Osvobodilne fronte kot gibanja združenih slovenskih množic», zarisal je «pogumno odločitev» krščanskega socialista, ki se je «boril kot partizan in kot aktivist OF, ki je s slovensko delegacijo prehodil slavno pot na zgodovinsko zasedanje AVNOJ». «Kocbek — je nato dejal govornik — je s skupino mladih naprednih kristjanov pomagal razkrinkavati korenine povezanosti katoliške cerkve s konservativnimi in nazadnjaškimi silami sveta.» Kučan je omenil Kocbekov vpliv na mlade katoličane, njegova «srečanja» z mislijo levega krila francoskih katoliških intelektualcev in seveda njegovo odločno podporo boju proti fašizmu, ki je prišla do izraza v eseju «Premišljevanje o Španiji». S svojim pisanjem in delom je «Kocbek bistveno pripomogel izoblikovati tisto jedro, ki je skupaj s slovenskimi krščanskimi socialisti in slovenskimi vernimi množicami nasploh postalo pomemben delež vseljudske Osvobodilne fronte». Kocbek se je seznanil takrat s Kardeljem, Kidričem, Vorancem in drugimi komunisti, pa z levo usmerjenimi sokoli in z vrsto naprednih kulturnih delavcev. V času vojne je doživel «vrhunec življenjske angažiranosti» in «pomagal pognati vlak revolucije». Prehodil je odločilne postaje: od ilegale v Ljubljani pa do dela v Glavnem odboru OF slovenskega naroda. «Vse te postaje — je nadaljeval Kučan — je zaznamovalo tudi njegovo nenehno pesniško in esejistično ustvarjanje.» Omenil je nato jasne odločitve in dvome, ki so spremljali Kocbekovo delo, kot spremljajo vzponi in padci tudi vsakogar, ki živi z revolucijo in za revolucijo». Kučan je tu dejal, da ne verjame, da smo danes «povsem sposobni razbrati čisto vse vzroke, zakaj so taki dvomi in strah pripeljali politika in pisatelja Edvarda Kocbeka do tega da je začel omahovati «in da so se začele trgati njegove vezi z njegovo nogumno preteklostjo in partizansko tovarišijo». Niti so se trgale «verjamemo pa, da se niso nikoli do konca pretrgale», je zatrdil Kučan. Govornik je temu dodal misel da «prav gotovo Edvard Kocbek kot politik ni imel vselej srečne roke. Toda prav ta roka je istočasno zapisovala besede in misli, ki bodo po našem trdnem prepričanju ostale tehtno pričevanje v zakladnici slovenske kulture in družbene misli.»

Draginjska doklada višja za 9 točk

RIM — Ob koncu meseca bodo mesečne plače delavcev in uradnikov «formalno» višje za kosmatih 21.500 lir, kolikor znaša novih 9 točk draginjske doklade, ki jih je včeraj določila pristojna komisija državnega statističnega zavoda na osnovi povišanja življenjskih stroškov v preteklih 3 mesecih. Za november, december in januar bodo zato dobivali dalovni ljudje od 14.000 do 17.000 lir več, kolikor znaša dejanski povišek po klestenju davkarije.

S tem vzponom, ki je bil sicer letos najnižji, je draginjska doklada dosegla nov rekord 44 točk, v primerjavi z 38 točkami lani, 28 predlanskim, 20 leta 1978, 24 leta 1977, 20 leta 1976 in samo 14 v letu 1975, ko so uvedli enotno točko draginjske doklade za vse kategorije in vse ravni prejemkov. Povišek draginjske doklade bo kril le delno (ne glede na zamudo in davčne odtegljaje) dejansko naraščanje stroškov, saj so se cene oktobra povišale za okrogla 2 odstotka, draginjska doklada pa krije le 1,3 odstotka draginje.

PO PREDSINOČNJEM SKLEPU ŠVEDSKEGA MINISTRSKEGA SVETA

SOVJETSKA PODMORNICA ODPLULA IZ ŠVEDSKIH TERITORIALNIH VODA

Še cela vrsta vprašanj o nalogah sovjetske podmornice ostaja odprtih - Razburjenje na Švedskem se še ni poleglo

STOCKHOLM — Dva švedska vlačilca sta včeraj dopoldne odvlekla na odprto morje sovjetsko podmornico, ki je pred desetimi dnevi nasedla na čereh švedske obale. S tem naj bi le formalno rešili vprašanje sovjetske kršitve švedskih teritorialnih voda. Podmornica, ki jo na Zahodu imenujejo «Whisky 137», naj bi namreč pustila za seboj še celo vrsto odprtih vprašanj. Iz predsinočnjih izjav švedskega ministrskega predsednika Faelldina in zunanje ministrice Ullstenove se da namreč razbrati več kočljivih vprašanj in polovičnih ugotovitev, ki še naprej razburjajo švedsko javno mnenje.

Najprej obstaja vprašanje, kakšna je bila sploh naloga sovjetske podmornice, da ni upoštevala švedskih suverenosti.: Iz nekaterih razpoložljivih dejstev, prisotnost na krovu nekaterih visokih častnikov in tudi njena sodobna oprema, bi lahko sklepali, da podmornica ni samo vohunila, ampak da je mogoče celo vodila vojaško operacijo proti Švedski. Cilji te domnevne operacije ostajajo prav tako neznani. Po nekaterih vesteh, naj bi polagala pred švedsko obalo posebne na daljavo vodene mine, ali pa celo posebne jedrske bombe imenovane tudi jedrska jajca. Poleg teh domnev je potrjeno, da je sovjetska podmornica prevažala jedrsko orožje. SZ je torej grobo kršila številne norme mednarodnega prava in poteptala svoje trditve, da se zavzema, da bi postalo Baltsko morje morje miru.

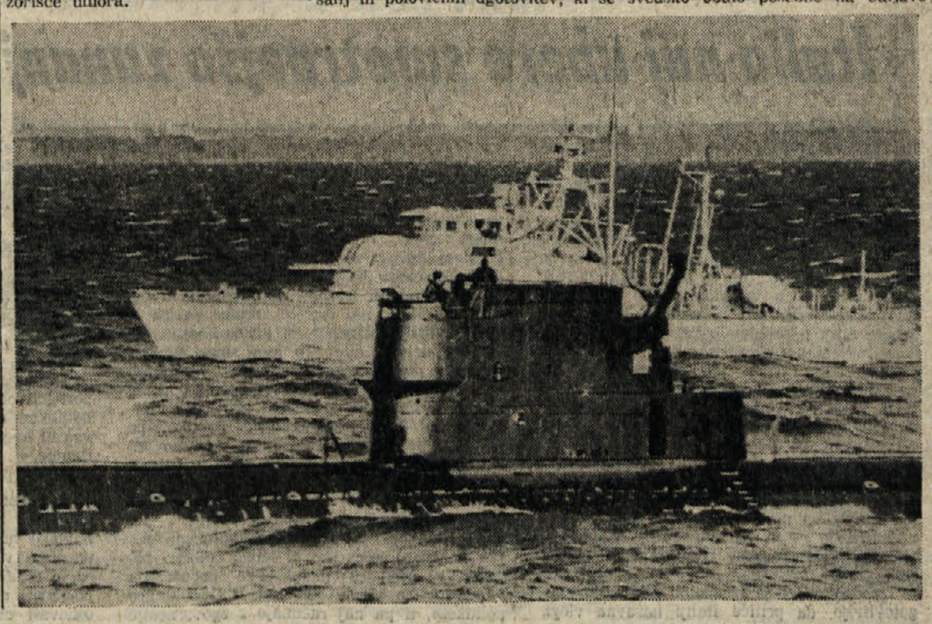

Na sliki (telefoto AP): Sovjetska podmornica zapušča švedske teritorialne vode.

Haddad odstopil

TEL AVIV — Major libijske redne vojske Saad Haddad, ki je dezertiral in se postavil na čelo enot krščanskih maronitov, je včeraj uradno sporočil svoj odstop in imenoval svojega naslednika. Jeruzalemski radio je vest objavil brez komentarjev in dodal le, da skušajo nekateri izraelski častniki, čigar vlada odkrito podpira maronite, prepričati Haddada, naj ne vztraja pri svoji odločitvi.

MANILA — Jugoslovanska delegacija na mednarodnem srečanju Rdečega križa v Manili je predlagala sklic druge mednarodne konference o miru. Prva konferenca je bila leta 1977 v Beogradu.

RIM — Tajnik PSI Craxi se bo danes na Malti udeležil «ljudskega mitinga», na katerem bo spregovoril skupno z malteškim premierom Don Mintoffom. Prihodnji teden pa bo na povabilo predsednika Ceausesca obiskal Romunijo.

CUNEO — V posebnem oddelku zapora v tem mestu, je skupina jetnikov zadavila 21-letnega Antonina Arnona, skromnega navadnega zločinca.

V Kopru sprejem ob gostovanju Stalnega gledališča F-JK

KOPER — Italijanski generalni konzul v Kopru Ludovico Tassoni Estense di Castelvecchio je sinoči, ob priliki gostovanja tržaškega Stalnega gledališča v Kopru priredil sprejem, ki so se ga udeležili številni predstavniki oblasti in kulturni delavci iz Slovenije, iz Hrvaške in iz Furlanije - Julijske krajine. Tržaško gledališče gostuje z delom Curzia Malaparteja «Das Kapital», s katerim bo nastopilo tudi v Ljubljani, v Zagrebu in v Beogradu.

POD GESLOM «MANJ OROŽJA, VEČ KRUHA»

Danes zvečer na Krasu manifestacija za mir in prijateljstvo med narodi

Zbirališči prebivalstva ob 18. uri pred Prosvetnim domom na Opčinah ter ob 18.30 pred spomenikom na Proseku - Na Napoleonski cesti bo zagorel mogočen kres

«Srečajmo se za mir — manj orožja, več kruha», pod tem geslom se bo drevi na Krasu odvijala množična manifestacija za mir, sad enotnosti slovenskih in italijanskih demokratov, ki si želijo, da bi se odnosi med ljudmi razvijali v miru in v sožitju. Gibanje za mir je torej tudi v naših krajih v razmeroma kratkem času preraslo v pravo udarno silo, kar dokazuje, da je problematika živo prisotna med našimi ljudmi. V dokaz temu naj navedemo samo dejstvo, da je današnjo manifestacijo na Krasu podprlo skoraj petdeset družbenopolitičnih organizacij od Štivana pa do Bazovice, kar se morda v povojnem času ni še nikoli zgodilo. Mogočen kres, ki bo zagorel visoko v nebo na Napoleonski cesti pri Kontovelu, naj bo torej v opomin vsem, da si tu živeči prebivalci, ki so v bližnji preteklosti na lastni koži doživeli vojne tragedije, želijo miroljubnega sožitja in prijateljskega sodelovanja v svetu.

Prebivalstvo vzhodnega Krasa, od Opčin do Bazovice, se bo zbralo ob 18. uri pred Prosvetnim domom na Opčinah in od tod v spremstvu trebenske godbe krenilo v sprevodu z baklami do Obeliska in nato dalje po Napoleonski cesti vse do kontovelskega «Jubileja». Prebivalci devinsko - nabrežinske, zgoniške in repentabrske občine ter zahodnokraškega rajona pa se bodo zbrali ob 18.30 pred spomenikom padlim na Proseku, kjer jih bodo pričakovale godbe na pihala iz Nabrežine, s Proseka in iz Križa. Sprevod bo nato šel po proseških in kontovelskih ulicah ter po Ul. S. Nazario vse do začetka Napoleonske ceste, kjer se bo srečal s sprevodom vzhodnokraškega prebivalstva. Ob kresu bosta na kratko spregovorila pesnik in ravnatelj Slovenskega stalnega gledališča Miroslav Košuta ter član pokrajinskega vodstva ACLI Tarcisio Barbo. Prisotnost godb na pihala bo gotovo obkrožila celotno manifestacijo s prazničnim vzdušjem, saj hočeta oba sprevoda izzveneti kot praznika miru in prijateljstva med narodi.

Enotni koordinacijski odbor poziva mlade in športnike, da se zberejo po zemljepisni pripadnosti tako pred openskim Prosvetnim domom kot pred spomenikom na Proseku. Prireditev bo ob vsakem vremenu.

Poziv mladini!

Mladinski odbor SKGZ poziva mlade, da se v čimvečjem številu udeležijo današnje manifestacije za mir in razorožitev. S prisotnostjo na manifestaciji bo mladina izpričala svoje odločno nasprotovanje oboroževalni tekmi in zaostrovanju napetosti ter pripravljenost, da se aktivno zavzame za uveljavljanje ideje o miru in sožitju.

Z MEDNARODNEGA POSVETA NA UNIVERZI

Strokovnjaki za uresničitev premogovnega terminala v Trstu

Pontebska proga bi lahko prevzela dodatno obremenitev
Na severnem Jadranu potrebna celo dva terminala?

Na pobudo tržaške univerze in Inštituta za preučevanje prometa v Evropski gospodarski skupnosti se je včeraj v prostorih ekonomske fakultete začel mednarodni posvet o problemih, ki zadevajo promet s premogom v odvisnosti energetske krize. Na posvetu so prisotni številni strokovnjaki iz Italije in tujine, tako zlasti iz Zahodne Nemčije in iz Avstrije, iz Jugoslavije pa sta prisotna predstavnika energetsko-industrijske cone iz Kopra Habe in Kobau.

Problemi, ki jih obravnavajo na posvetu, se nanašajo na mednarodne razsežnosti energetske krize in ustreznega preusmerjanja od surove nafte k cenejšim virom energije. Strokovnjaki obravnavajo tudi tehnologijo pri izkoriščanju premogokopov in pri odpremljanju premoga v smeri najvažnejših potrošnih središč. V tesni povezavi z energetskim načrtom, ki ga je pred kratkim sprejela italijanska vlada, pa so se nekateri izvedenci na včerajšnjem delu posveta dotaknili tudi vprašanja, ki pobliže zadeva naše mesto, namreč vprašanja premogovnega terminala za ladje do 150.000 ton nosilnosti, ki naj bi ga uresničili na območju bivše petrolejske čistilnice Esso pri Sv. Soboti. Ob tem problemu so se zadržali zlasti predsednik luške ustanove Zanetti, docent ing. Pellis in predsednik družbe «Terminal Trieste» ing. Gucciardi (ki je v Trstu znan tudi kot zagovornik sicer propadle pobude STIMAT). Vsi trije so poudarili nujnost uresničitve premogovnega terminala v našem pristanišču, pri čemer so naglasili tudi prepričanje, da bi pontebska železniška proga, ki je danes kakor znano na daljšem odseku enotirna, mogla prevzeti dodatno obremenitev, ki bi jo predstavljalo dobavljanje premoga s terminala v Avstrijo. V trenutku namreč — to je okrog leta 1990 — ko bo sosedna republika dosegla maksimum uvoza premoga, bo proga na vsej svoji dolžini že dvotirna. Zanimivo pa je v tem pogledu tudi stališče ing. Guicciardija, po katerem naj bi na severnem Jadranu potrebovali pravzaprav ne le enega temveč celo dva premogovna terminala za ladje do 150.000 ton nosilnosti. Posvet se bo nadaljeval in zaključil danes.

Srečanje o perečem vprašanju mamil

Zdravstvena komisija deželnega sveta Furlanije - Julijske krajine je včeraj razpravljala o perečem vprašanju uživanja in prekupčevanja mamil med mladimi. Seje komisije so se med drugim udeležili tudi predsedniki krajevnih zdravstvenih enot iz Vidma, Trsta, Gorice in Pordenona ter zastopniki ustanov in skupnosti, ki se neposredno ukvarjajo s to problematiko.

Prof. Antiseri predaval na liceju «Prešeren»

V okviru dopolnilnih tečajev za profesorje slovenskih višjih srednjih šol je včeraj za licej «Prešeren» predaval prof. Dario Antiseri s padovske univerze na temo: «Metode kurikularnega načrtovanja: operativna metodologija za interdisciplinarno izvajanje učnega načrtovanja.» Predavatelj je večji del svojega posega namenil zgrešenemu odnosu, ki ga imamo do znanosti in pomanjkanju «znanstvenega» načina razmišljanja.

Svoje izvajanje je nato povezal na možnosti interdisciplinarnega pouka na šolah. «Interdisciplinarnost je imperativ» — je med drugim podčrtal, na šolah pa se jo da izvesti z načrtovanjem določenih tem okrog nekaterih problemskih jeder, ki naj bi jih skušali profesorji različnih predmetov osvetliti in poglobiti z različnih področnih strani. Tako načrtovanje — je zaključil Antiseri — pa je v največji meri odvisno od volje profesorjev.

Prevelika hitrost avtobusa zakrivila nesrečo na Opčinah

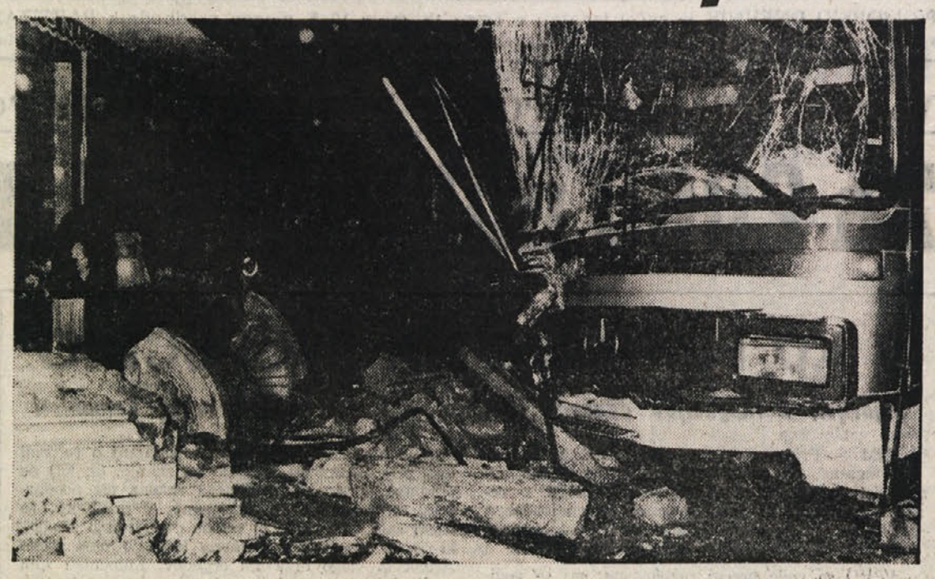

Tako sta bila videti spomenik in avtobus le nekaj minut po nesreči

Prometna nesreča, do katere je prišlo v četrtek malo pred polnočjo na križišču med Narodno in Proseško ulico na Opčinah, je včeraj vzbudila veliko zanimanja in marsikdo je poromal k staremu spomeniku, ki je razdejan, kot bi ga razmajali potresni sunki. Za 27 turških zdomcev, ki so se iz Zuericha vračali na obisk v domovino, pa bi se nesreča lahko spremenila v pravo tragedijo. Tako pa so prepeljali v bolnico le štiri potnice. To so 25-letna Dorine Bogout, 45-letna Norijo Saudeger, 65-letna Beslea Husinge ter 64-letna Cakom Mnalù. Vse so zadobile lažje poškodbe po obrazu in zgornjih delih telesa, zdraviti se bodo morale od 8 do 20 dni, vendar so razen Seudegerjeve odklonile hospitalizacijo.

Njihovi sopotniki pa so odklonili predlog kapetana nabrežinskih karabinjerjev Perroneja, da bi se preselili v hotel in so raje počakali na prihod novega avtobusa, ki jim ga je iz Milana poslala podružnica švicarskega prevoznega podjetja, kar v poškodovanem. Karabinjerji so v pogovoru s turškim voznikom, 33-letnim Kocabasom Necmettinom, ugotovili, da je nesrečo zakrivila prevelika hitrost. Šofer se je namreč ustrašil rahlega ovinka in močno zavrl, pri tem pa sta hitrost in teža vozila zanesla avtobus na desno kjer je najprej podrl cestni drog, nato pa nadaljeval z vožnjo proti Podobnikovi trgovini, dokler se ni zaril v 4-metrski spomenik. Zaradi prehitre in nevarne vožnje je moral šofer plačati 150 tisoč lir globe.

Že včeraj smo zapisali, da je uničeno spominsko obeležje predstavljalo zgodovinsko zanimivost in zato tudi zgodovinsko vrednost. Zato je openska Slovensko kulturno društvo Tabor povsem upravičeno naslovilo na nadzorništvo za spomeniško varstvo v Trstu pismo s prošnjo, naj poskrbi za obnovo tega spomenika iz leta 1780, ki spominja na odprtje nove ceste na Prosek.

K temu, kar smo utegnili zaradi pozne ure zapisati že včeraj, naj dodamo še, da v nekem zelo starem opisu Opčin nam neznani avtor piše takole o tem spomeniku:

«Poleg stavle kraljevsko - imperialnega carinskega urada (mitnice? op. ur.) je velik spomenik, ki so ga postavili Tržačani v spomin na njegovo ekscelenco gospoda grofa Carla de Zinzendorfa, zaslužnega tržaškega guvernerja, pod katerega upravo je bila leta 1780 odprta trgovska cesta za Nemčijo. Spomenik je napravljen iz črnega marmorja z zlatimi črkami».

Na marmornati plošči na spomeniku, ki je seveda tudi uničena, pa je bil latinski napis, ki se je glasil takole (v točnem vrstnem prepisu):

VIA ANTEA NOVA
NUNC AUSPICATO NOMINE
ZINZENDORFIA
AUCTORE
CAROLO COMITE A ZINZENDORF
ORDINIS TEUTONICI
[COMMENDATARIO
AVLAE CESAREE CONSILIARIO
[INTIMO
TERGESTIS PRAEFECTO
MUNITA AC ITER SUBSTRAETA
ASCENSU AD IETR GERMANIAE
[PATEFACTO
DESCENSU AD FORUM
IVLII
INASTAURATO

V Nabrežini še čakajo na sporazum

Po daljšem, večmesečnem zatišju se je začelo na političnem obzorju devinsko - nabrežinske občine spet nekaj svetlikati. Sicer je bilo zatišje v resnici le navidezno, kajti stiki med tremi strankami — KPI, PSI in SSk — ki naj bi tvorile novo večino v občinski upravi, so bili še kar pogosti, le da se o njih ni veliko govorilo. Sedaj se je o vsej zadevi spet začelo govoriti z naraščajočo zavzetostjo, še zlasti po vesteh iz prejšnjih dni, da bodo v kratkem odstranjene še zadnje rezerve in sklenjen dokončen sporazum o tristranskem upravljanju.

Vse upravno-politično življenje v devinsko - nabrežinski občini je dejansko zastalo 3. julija, ko se je občinski svet zadnjič sestal. Na tisti seji je bil sicer sprejet občinski proračun z glasovi komunistov, socialistov in Slovenske skupnosti; za izkazano zaupanje in upoštevajoč, da je bil še pred tem dosežen sporazum o programu, pa je odbor napovedal ostavko. Tako so se v maju pričeta pogajanja v novi politični situaciji nadaljevala s pospešenim ritmom, da bi čimprej prišlo do sestave novega odbora. In dejansko so se kaj kmalu okvirno dogovorili tudi o porazdelitvi odborniških mest. V teh dneh bi morali tako izreči še zadnjo besedo. Formalno potrditev sporazuma bi moral namreč izreči predvčerajšnji sestanek predstavnikov tajništev treh strank. Vendar ni bilo tako. Nekaj se je spet, kot vse kaže, zataknilo. Tokrat je predmet spora mesto starejšega odbornika v novi upravi. To mesto naj bi namreč pripadalo SSk, medtem ko bi ostalo mesto župana komunistom in podžupana socialistom. Proti tej možnosti se je izrekla PSI.

Kljub temu so se na sestanku dogovorili, da sedanji odbor skliče občinsko skupščino 20. t.m. Vmes se bodo morale tri stranke spet sestati in dokončno razčistiti zadevo.

Potem ko so vse tri politične sile pokazale popolno soglasje glede programa in potem ko so se okvirno dogovorile glede porazdelitve odborniških mest, bi bilo namreč zelo čudno in nedopustno, da bi se KPI, PSI in SSk spet razšle zaradi enega samega manj pomembnega razloga. Številni problemi, ki se pojavljajo v tem zapadnem, v narodnostnem pogledu tako problematičnem predelu tržaške pokrajine, so veliko pomembnejši kot so lahko sama odborniška mesta in vsa javnost pričakuje predvsem čim hitrejše in učinkovitejše reševanje teh problemov.

Drevi pokrajinski kongres ACLI

V dvorani «Grandi» pri ustanovi ENAIP na Istrski cesti štev. 57 se bo drevi ob 18. uri začel 15. pokrajinski kongres Zveze italijanskih krščanskih delavcev ACLI. Glavno poročilo z naslovom «Predlog ACLI.

Z VČERAJŠNJE DEŽELNE SKUPŠČINE DELEGATOV FLM

Sindikati najodločneje zahtevajo učinkovito področno načrtovanje

Glavno poročilo podal deželni tajnik FLM Capozza - Ostre kritike na račun dosedanje politike rimske vlade do kovinsko-mehanske in ladjedelske industrije

V mali dvorani tržaškega Verdijevega gledališča je bila včeraj dopoldne skupščina delegatov tovarniških svetov kovinsko-mehanskih in železarskih oz. jeklarskih obratov iz vse Furlanije - Julijske krajine. Priredilo jo je deželno tajništvo sindikalne zveze kovinarjev FLM, to pa z namenom, da prizadeto delavstvo še enkrat in upravičeno podkrepi svoje dosedanje nasprotovanje nesmotrni politiki rimske vlade na področjih ladjedelstva in jeklarstva ter z njima povezanih in sorodnih proizvodnih dejavnosti. Glavno poročilo je podal deželni tajnik FLM Carlo Capozza, pakar se je razvila čezvse živahna debata, ki je zajela težke razmere tako v javnih kakor v zasebnih podjetjih.

Poročilo deželnega tajnika FLM Capozze je slonelo prvenstveno na dveh vprašanjih. Po eni strani je zadevalo splošne gospodarske probleme v Furlaniji - Julijski krajini, ali bolje ustrezne krizne razmere s posebnim poudarkom na tekoča pogajanja med sindikalno zvezo CGIL, CISL, UIL in vlado ter podjetniškim svetom, pa tudi dokaj žgoče vprašanje odnosa med poprečnim delavcem in sindikatom kot takim; odnos, kot vemo, ni ravno najbolj idealen, čemur botrujejo med drugim tudi napake zadolženih oblasti na področju industrijske politike. Sindikati hočejo z delavskim gibanjem vzpostaviti zopet tisti prvotni odnos medsebojnega zaupanja, na katerem bi tudi sicer vselej moral sloneti delavsko-sindikalni aparat.

Na drugi strani se je Capozza dotaknil prav tako perečega problema o ponovnem zagonu ladjedelstva in železarstva oz. jeklarstva prek primernih državnih področnih razvojnih načrtov. Gre za proizvodna sektorja, ki sta v vsesplošnem industrijskem sklopu izrazito strateške narave, zato pa bi jima morali v Rimu posvetiti mnogo več pozornosti kakor jima v resnici posvečajo. Od tod seveda tudi ostre kritike na včerajšnji skupščini, ko je Capozza nadrobno analiziral oba področna načrta. Pri tem je nanizal vrsto pomanjkljivosti ki so bistvenega pomena: tako imamo na eni strani silne zamude pri zakonskem postopku za izvajanje načrtov, na drugi pa vrzeli, kar zadeva finančno razpoloziljivost, ki je nujno potrebna za to, da se enkrat za vselej reši razpon med proizvodnimi izdatki in pa dohodki, to pa je že stara bolezen, katero sedaj še zaostrujejo vladni ukrepi glede tako imenovanega klestenja javnih izdatkov; ti ukrepi so namreč nezaslišano prizadeli kreditno politiko v prid ladjedelništvu oz. z njim povezanimi dejavnostmi. V tržaškem primeru gre tu za hud udarec uresničitvi suhega doka v arzenalu, da ne omenjamo seveda drugega, na primer miljske ladjedelnice.

Tu je potem še kočljivi problem škedenjske železarne Italsider, kateri je nujno treba zagotoviti še dodatno proizvodnjo — danes se ta omejuje zgolj na lito železo in ingotne ležaje, vendar je ustrezno tržišče skorajda že zasičeno. Za kaj takega so pa seveda nujne primerne naložbe, katerih pa področni načrt ne predvideva.

Na skupščini FLM je bilo spričo tega dogovorjeno, da bodo sindikalisti in delavci še ta mesec ostro pritisnili na vse zadolžene oblasti, v prvi vrsti na deželni odbor, sicer pa tudi na krajevne uprave in državne parlamentarce, ki naj v Rimu trdno nastopijo za sprejetje navedenih zahtev. Sindikalisti se obenem zavzemajo za priredbo II. konference o problemu državnih soudeležb, ki bi se že po zakonskih predpisih morala odvijati vsako leto. (dg)

● **V ponedeljek, 9. novembra,** ob 20.30 se bodo na sedežu družinske posvetovalnice v Ul. Valmaura 7 sestali zastopniki vseh upravnih svetov družinskih posvetovalnic tržaške pokrajine, ki bodo razpravljali o programih in dejavnosti teh struktur o sodelovanju s Krajevno zdravstveno enoto.

Z VČERAJŠNJEGA ZBOROVANJA

Problem stanovanjskih izgonov postaja v Trstu vedno težji

Na zborovanju, ki so ga sklicale sindikalne organizacije stanovanjskih upravičencev, je položaj prikazala Jelo Burlo

Včeraj popoldan je bilo na sedežu Enaip zborovanje, ki so ga sklicale sindikalne organizacije stanovanjskih upravičencev in na katerem so se zbrali člani družin, ki jim preti stanovanjski izgon.

Uvodno poročilo je imela Jole Burlo, ki je prikazala dokaj dramatičen položaj v samem Trstu. Vsak dan dobi kaka družina poziv za stanovanjski izgon, v prvih treh mesecih prihodnjega leta bi se moralo samo v našem mestu izseliti preko 300 družin; številke pa se bodo še povečale. Ob tem pa nikakor ni dovolj prostorov, kamor bi se lahko ljudje vselili, oziroma za razpoložljiva stanovanja je treba odšteti visoke stanarine, ali pa stanovanje kupiti. Govornica je poudarila, da morajo vlada, dežela, občina in drugi pristojni organi vsekakor nekaj ukreniti. Sindikat upa na podaljšanje roka sodnih izgonov, podaljšanje pa seveda ne reši bistva vprašanja. Ob pomanjkanju stanovanj pa je v resnici v Trstu veliko praznih hiš, ki jih lastniki iz različnih vzrokov nočejo oddajati. Jole Burlo je tu poudarila, da sindikat stanovanjskih upravičencev nikakor ne bo dopustil, da bi ljudje ostali na cesti, ampak, da bo storil vse, da bodo tisti, ki jih je prizadel stanovanjski izgon, našli novo bivališče.

Uvodnemu poročilu je sledila razprava, v katero so posegli ljudje, ki jim preti izgon. Problemov je veliko, vsekakor pa je položaj vsestransko zapleten in paziti je treba, da odgovornosti oblasti in interesi velikih nepremičninskih družb ne treščijo na ramena tistih, ki so si kupili stanovanje z velikimi žrtvami zato, da bi zagotovili sinu streho nad glavo, ali pa tudi zato, da bi svoje prihranke obvarovali pred inflacijo.

Sekcije KPI prirejajo danes številne praznike včlanjevanja in proslave 64. obletnice oktobrske revolucije. Spored teh proslav je naslednji: ob 16. uri pristaniška sekcija (Rossetti), ob 18. uri sekcija «Montagnana» (Vidali) in sekcija «Tomažič» (Tonel), ob 18.30 sekcija Vostok (Martone), ob 19. uri sekcija «Pratolongo» (Spadaro), sekcija GMT, bolnice, ACT in železničarji (Sema) in sekcija Podlonjer (Canciani), ob 20. uri sekcija Cermeli (Perla Lusa) in ob 20.30 sekcija dolinske občine (Cuffaro in Švara).

Zaključen seminar o statističnem evidentiranju pomorskega prometa

Na trgovinski zbornici se je sinoči zaključil seminar o statističnem evidentiranju pristaniškega in pomorskega prometa. Ob zaključku seminarja, ki ga je vodil predstavnik osrednjega zavoda za statistiko ISTAT prof. Chirulli, so sprejeli dokument, v katerem se zavzemajo za poenotenje sistemov statističnega evidentiranja prometa v Italiji in v združeni Evropi.

ISKALI SO JO SORODNIKI, POLICIJA IN TAKSISTI

Izginitev 9-letne deklice povzročila velik preplah

Iz strahu pred izpraševanjem je najprej «špricala» šolo, nato pa tavala po mestu - Našli so jo šele proti večeru

«Vse je dobro, kar se dobro konča». Tako bi lahko rekli tudi za zakonca Antonio in Sergia Bertozzija, ki pa sta vendar preživela včeraj izredno tesnobne trenutke, ko sta zaman čakala na povratek 9-letne hčerke Barbare. Deklico sta kot vsako jutri pustila na Rotondi pri Bošketu, kjer vodita gostilno. Barbara pa je imela do šole «Grego», kjer obiskuje četrti razred, le nekaj minut hoje.

Oče jo je po pouku kot običajno pričakal pred šolo, vendar je včeraj ni bilo na spregled. Pozanimal se je pri učiteljici Ornelli Franchi in od nje izvedel, da Barbare sploh ni bilo pri pouku. Ob tej novici se je začelo težko pričakovanje, ki se je končalo le okrog 18.30, ko so Bertozzijevi prijatelji našli deklico v Ul. Giulia. Staršem je povedala, da ni šla v šolo iz strahu pred izpraševanjem. Zato je takoj zjutraj stopila na avtobus in se odpeljala v Lonjer. Od tu pa se je nato vračala v mesto, po katerem je tavala ves popoldan Zaradi «špricanja» ji je bilo namreč težko tudi domov.

Devetletno Barbaro so vneto iskali očetovi prijatelji, sorodniki, policijski agenti in tudi taksisti, katerim so izročili nien posnetek. Vsi so si ob vesti, da je spet doma, pošteno oddahnili.

Nogometaš Triestine zbil pešca

43-letni Luciano Papette s Sardinije je sinoči okrog 21. ure prečkal Nabrežje 3. novembra v višini Trga Unità, ko ga je izven prehoda za pešce zbil z avtom renault rimske registracije 23-letni Paolo Dotto, nogometaš «Triestine». Papetteja so sprejeli na ortopedskem oddelku, kjer se bo zaradi zloma roke in drugih poškodb zdravil 30 dni.

V PRIREDBI FESTIVALA «TEATRO RAGAZZI IN PIAZZA»

Tri gledališke predstave namenjene šolski mladini

Festival bo tako doživel nekakšno «zimsko» edicijo, čeprav z manjšim številom predstav

Letos bo gledališki festival «Rassegna Teatro Ragazzi in Piazza», ki ga prirejata miljska občina in gledališka skupina «La Contrada», doživelo tudi «zimsko» izdajo; kot je znano se festival odvija v Miljah poleti. Da bi razširili gledališko kulturo med mladimi in najmlajšimi gledalci pa se bo v zimskih mesecih odvijal ciklus predstav, pri njegovi realizaciji pa bosta sodelovala še Stalno gledališče Furlanije - Julijske krajine in delavska univerza, pokroviteljstvo nad pobudo pa je prevzelo šolsko skrbništvo.

Tržaško Stalno gledališče bo od 13. do 28. tega meseca uprizarjalo predstavo Podrečcovih lutk, ki je primerna za učence osnovnih in nižjih srednjih šol. Predstave bodo odigrali vsak dan in sicer v jutranjih urah (v dveh izmenah od 9. do 10.30 in od 11. do 12.30).

Od 8. do 13. decembra bo milansko gledališče «Piccolo Teatro» uprizorilo igro «Harlekin in ostali» v režiji Ferruccia Soleria Predstavo bodo prvi dan igrali v Miljah, nato pa v Avditoriju. Predvidene so tudi večerne ponovitve. Igra je primerna za učence zadnjih dveh letnikov nižje srednje šole in dijake višjih srednjih šol ter seveda za vse ostale ljubitelje gledališča.

Ljudsko gledališče «La Contrada» se bo predstavilo s svojo novo predstavo «Un due tre, detto in fuori, avanti il piè». Tekst predstave sta napisala Tonino Conte in Lele Luzzati, režirala pa ga je Luisa Crismani. Dnevi, ko bodo predstavo igrali, še niso določeni.

Celotna vobuda, da se privabilo mladi in najmlajši v gledališče je seveda hvalevredna, predstavljena dela pa bodo zanimala tudi «starejše» gledalce.

V PONEDELJEK ZJUTRAJ

Openski tramvaj ne bo vozil

Vodstvo ACT sporoča, da v ponedeljek, 9. novembra v jutranjih urah openski tramvaj ne bo vozil zaradi običajnih popravil na progi. Redne vožnje se bodo spet začele ob 13.28 z Opčin ter ob 14.02 s Trga Oberdan. V jutranjih urah pa bodo na isti progi in z istimi urniki kot tramvaj vozili avtobusi.

Pridržana prognoza za priletnega upokojenca

17-letni vespist Alessandro Drole iz Ul. Roncheto 71/1 je včeraj malo pred 14. uro skoraj do smrti povozil 84-letnega upokojenca Vittoria Gregorija iz Ul. Orlandini 56. Vespist je vozil po Ulici Zorutti v smeri proti Ul. Orlandini, ko je na križišču z Ul. Battera prepozno opazil upokojenca, ki je prečkal cesto. Udarec je bil za Gregorija skoraj usoden, saj je zadobil močne udarce v glavo, iz ušes se mu je ulila kri, polomil pa si je tudi roke in noge. Sprejeli so ga nevrokirurški oddelek s strogo pridržano prognozo.

Pet lažje ranjenih

V Ul. dell'Istria je pri hujšem ovinku prišlo v noči med četrtkom in petkom do prometne nesreče, v kateri je bilo ranjenih kar pet oseb. To so 31-letni Rosario Lima, 20-letni Claudio Stanich, 18-letni Paolo Ronconi, 16-letna Tatiana Canzian ter 18-letna Miriam Folcini. Prvi je vozil dostavno vozilo, s katerim je na ovinku trčil v avto fiat 850, v katerem se je vozila četverica. Pločevina je najhujše rane povzročila Stanichu in Ronconiju, ki se zdravita na kirurškem oddelku s prognozo okrevanja v 10 dneh. Preostalim pa so v bolnici nudili le prvo pomoč.

Goljuf se je izdajal za policijskega agenta

Stari znanec policije, 43-letni Paolo Bradaschia iz Ul. Battisti 26, se je spet poskusil v goljufiji na račun naivneža. Tokrat pa mu je spodletelo, saj ga je oškodovanec prijavil policiji. Vse se je začelo preteklega 25. avgusta, ko je 53-letni pomorščak R. Cristin srečal Bradaschio v neki tržaški gostilni. Cristin mu je predočil svojo potrebo po stanovanju, za kar je Bradaschia takoj imel rešitev. Poznal naj bi namreč žensko, ki bi mu v Ul. sv. Frančiška lahko dala v najem opremljeno sobo za 80 tisoč lir na mesec. Seveda je od Cristina zahteval dvomesečni predujem, katerega mu je Cristin tudi dal, saj je bil prepričan, da je Bradaschia policist, v kolikor mu je slednji pokazal policijsko izkaznico, češ da je zaposlen na tržaški kvesturi. Čez dva dni, ko bi moral Bradaschia izročiti ključe sobe, pa je Cristin ostal praznih rok. Šele takrat se mu je zasvetilo, da je nasedel goljufu.

Čestitke

Včeraj je praznovala 7. rojstni dan KATJA BUBOLA. Da bi bila še naprej pridna in vesela, ji želijo vsi, ki jo imajo radi, posebno pa bratranec Robert.

Razna obvestila

KD Rdeča zvezda obvešča, da bo vaje otroške folklorne skupine vsak torek, ob 16.30 za prvo in ob 17.45 za drugo skupino v prostorih osnovne šole «1. maj 1945» v Zgoniku.

Fotokrožek Trst 80 sklicuje občni zbor, ki bo v Gregorčičevi dvorani v Ul. sv. Frančiška 20, 19. novembra, ob 20. uri v prvem in ob 20.30 v drugem sklicanju.

Na osnovni šoli Albert Sirk v Križu se bodo začeli tečaji ljudske univerze za odrasle v ponedeljek, **9.** t.m., ob 19. uri.

Sekcija KPI «Marij Matjašič - Milan» priredi v soboto, 14. t.m., ob 18. uri v dvorani PD Barkovlje (Ul. Cerreto 12), praznik ob obletnici oktobrske revolucije in manifestacijo za mir.

Prosveta

SKD Tabor z Opčin prireja v Prosvetnem domu danes, v dopoldanskih urah za šolarje in dijake ter jutri, 8. novembra, ob 16. uri predstavo «Martin Krpan» z nastopom člana SNG Maribor Marjana Bačka.

KD Rdeča zvezda s sodelovanjem mladinskega odseka organizira tečaj modernih in klasičnih plesov za vse. Informacije in vpisovanje pri Darmi Purič, Bajta. Tečaj bo vodila Ljuba Vrtovec. Telefon 229330. Vabljeni!

S SINOČNJE OKROGLE MIZE O PEREČEM VPRAŠANJU RAZOROŽITVE

«Italia naj ubere smotrnejšo zunanjo politiko»

Italija naj se stvarneje vključi v evropska in širšnja mednarodna dogajanja, ki lahko pripomorejo k zagotovitvi miru na svetu; čeravno je članica Atlantske zveze, se mora pridružiti množečim se vrstam držav, ki nočejo na lastni koži okusiti grozot morebitnega jedrskega spopada in si zato prizadevajo, da bi iz evropske celine ustvarile nekakšen blažilec trenju med ZDA in SZ, med Zahodom in Vzhodom. Tako nekako je bilo mogoče razbrati iz vsebine sinočnje okrogle mize o problemih razorožitve in nadzora nad oboroževanjem, ki se je odvila v Časnikarskem krožku na pobudo krajevnega študentskega gibanja organiziranega v SIOI, to je v tako imenovani družbi za mednarodno organizacijo. Posvetu, ki ga je vodil predsednik deželne sekcije SIOI prof. Manlio Udina, so se odzvali kot poročevalci prof. F. A. Casadio (prav tako član SIOI) — ki sicer ni bil prisoten zaradi obolenja in je njegovo poročilo prebrala članica iste organizacije — in parlamentarci A. D'Alessio (KPI), M. Tassone (KD) in P. B. Vittorelli (PSI).

Uvodno misel je izpopolnil D'Alessio z ugotovitvijo, da pritiče Italiji naravna vloga mostu med Evropo in sredozemskim bazenom, zato pa bi se morale zadolžene rimske oblasti bolj potruditi, da bi doumele, kaj se pravzaprav v resnici dogaja onstran Sredozemlja. Doslej je Italija tolmačila čezmorska dogajanja — trenja znotraj arabskega sveta, bližnjevzhodna kriza, naftni problem itd. — zgolj kot ogrožanje Apeninskega polotoka in Evrope kot take. Kaj ko bi se rajši lotili treznejšega in daljnovidnejšega gledanja na vse to, predvsem pa v tem okviru smotrnejših in učinkovitejših pobud v smeri sprave? To je v smeri novega — ne le gospodarskega — svetovnega reda. D'Alessio je zdajšnji krizi v politiki popuščanja mednarodne napetosti pripisal tri prvenstvene vzroke: Reaganovo politiko, po kateri se je mogoče postaviti po robu sovjetski in vzhodni «nevarnosti» zgolj s krepitvijo orožnega potenciala; določene zunanjepolitične napake, ki jih je zagrešila Moskva, tako npr. v Afganistanu in — nazadnje — pasivnost Evrope, ki da je nekako vrgla puško v koruzo, vtem ko bi lahko odločno posegla v postopek nadaljnjega popuščanja napetosti. Ta vloga, je dejal D'Alessio, gre politikom, ti pa naj računajo z zgovornostjo množičnih manifestacij za mir, ki se vrstijo po naši celini, in to ne glede, kako in zakaj; kajti te manifestacije so vendarle odraz množičnosti, evropske množice pa s tem dokazujejo odločno voljo po miru in vsesplošnem sožitju.

Iz poročila prof. Casadia je zavel določen pesimizem, saj vidi Casadio — seveda na podlagi dosedanjih izkušenj vsepovsod po svetu — v orožju sredstvo za nadzorovanje raznovrstnih kriz, a temu sredstvu se po njegovem velike sile gotovo ne nameravajo odreči.

Parlamentarec Tassone se je elegantno obregnil ob «pohode za mir», češ da so sad natančne režije iz vrst ene od dveh supervelesil in pripomnil, da bi Italija morala aktivneje — tudi z vojaško prisotnostjo — posegati v napetostna žarišča.

Socialist Vittorelli je podal še kar stvarno oceno blokovskih vojaških potencialov in naglasil nujo, da tudi Evropejci neposredno posežejo v pogajanja ZDA-SZ o razorožitvi oz. o omejevanju oboroževanja. Zlasti je pa poudaril, da bi bilo treba povsem na novo osnovati obrambno politiko Italije. (dg)

SEKCIJA PCI - KPI DOLINA

VABI NA

PROSLAVO OKTOBRSKE REVOLUCIJE

danes, 7. novembra, ob 20.30 v gledališču France Prešeren v Boljuncu. Nastopa TPPZ Pinko Tomažič. Slavnostna govornika tov. Antonino Cuffaro in tov. Germano Švara.

Udeležite se!

KD IGO GRUDEN MLADINSKI KROŽEK

PRIREDITA DANES OB 20.30 V DVORANI IGO GRUDEN

KONCERT

Nastopili bodo:

VIOLINIST IGOR KURET
KITARIST IGOR STARC
PIANIST ALEKSANDER ROJC

Vljudno vabljeni!

TABOR

SLOVENSKO KULTURNO DRUŠTVO OPČINE

priredi v Prosvetnem domu na Opčinah predstavo ob 150-letnici Levstikovega rojstva

MARTIN KRPAN

Nastopa član SNG Maribor Marjan Bačko

Danes, 7. t.m., zjutraj za šole ter jutri, 8. t.m., ob 16. uri

GLASBENA MATICA - TRST
ODDELEK ZA STARO GLASBO
DEŽELNI SEDEŽ RAI - TRST
ŽUPNIJA REPENTABOR

REPENTABOR
glasbeni popoldnevi
v repentabrski cerkvi

jutri, 8. novembra, ob 18. uri

Na sporedu: Neznani avtor s konca 15. stol., T. Forde, F. Pilkington, J. Dowland, Neznani avtor prir. G. Nones, P. Hofhaimer, G. P. da Palestrina, Ph. Verdelot, L. Agostini

Dina Slama glas
Nives Košuta viola
Štefan Bak viola da gamba
Irena Pahor viola da gamba
Miloš Pahor viola da gamba

Včeraj-danes

Danes, SOBOTA, 7. novembra
ZDENKA

Sonce vzide ob 6.53 in zatone ob 16.44 — Dolžina dneva 9.51 — Luna vzide ob 14.50 in zatone ob 0.53.

Jutri, NEDELJA, 8. novembra
BOGOMIR

Vreme včeraj: najvišja temperatura 14 stopinj, najnižja 11,2, ob 18. uri 11,2 stopinje, zračni tlak 1020,5 mb rahlo pada, veter 18 km na uro severozahodnik s sunki do 40 km na uro, vlaga 37 odstotna, nebo jasno, morje mirno, temperatura morja 17,4 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

Rodili so: Harold Codioli, Eleonora Carosi, Giovanna Bertocchi, Elisa Nasti, Neva Medos.

Umrli so: 71-letni Giovanni Bisia, 61-letna Zora Vercon vd. D'Ambrosi, 80-letni Giuseppe Franco, 73-letni Franco Mosetti, 68-letni Eugenio Debernardi, 27-letni Giampaolo Radanich, 76-letni Alberto Gull, 69-letna Daniela Grubar vd. Pironti, 72-letni Riccardo Metlicovec, 69-letna Giustina Barut vd. Menegazzi, 37-letni Vittorio Zerjal, 85-letna Gemma Clapiz vd. Sica.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN (od 8.30 do 20.30)

Trg Oberdan 2, Ul. T. Vecellio 24, Ul. Zorutti 19, Ul. Bonomea 93.

(od 8.30 do 13. in od 16. do 20.30)

Trg Cavana 1, Trg Giotti (sv. Frančiška 1

NOČNA SLUŽBA LEKARN (od 20.30 dalje)

Trg Cavana 1, Trg Ciotti (sv. Frančiška 1

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA

Nočna služba od 21. do 8. ure tel. 732-627, predpraznična od 14. do 21. ure in praznična od 8. do 20 ure, tel. 68 441.

LEKARNE V OKOLICI

Boljunec: tel. 228-124; Bazovica: tel. 226-165; Občine: tel. 211-001; Prosek: tel. 225-141; Božje polje Zgonik: tel. 225-596; Nabrežina: tel 200-121; Sesljan: tel. 209-197; Žavlje: tel. 213-137; Milje: tel 271 124

Prispevki

Bruno in Milena Košuta darujeta 10.000 lir ter Vladimir Tence 5.000 za sklad doma Albert Sirk.

Gledališča

ROSSETTI

Gledališka sezona 1981/82: 10 predstav v abonmaju. Informacije in rezervacije pri raznih podjetjih, šolah, društvih in sindikatih. Popusti za delavce, študente in upokojence. Informacije pri Teatru Stabile, tel. 567-201/2/3 in pri glavni blagajni v Pasaži Protti.

Danes, 7. t.m., ob 20.30, red «sobota», bo gledališče Centro Teatrale Bresciano uprizorilo Ibsenovo delo: «Hedda Gabler». V glavni vlogi Valeria Moriconi. Režiser Massimo Castri.

AVDITORIJ

Danes ob 20.30 (zadnja ponovitev) bo skupina Atelier A iz Trsta predstavila Ferrantijevo delo «L'Audizione». Prenotacije pri glavni blagajni. Abonenti imajo 20-odstotni popust.

VERDI

Wagnerjevo delo «Valkira» druga predstava letošnje sezone, bo na sporedu prihodnjo soboto ob 20. uri (red A/E).

Delo bo izvedeno v nemškem izvirniku, glavni izvajalci pa so: Uta Maria Flake, Janice Yoes, Ruza Baldani, Williams Johns, Antony Raffell, in Malcolm Smith. Opero bo vodil dirigent Friedrich Fleyer, režiser pa bo Wolf - Dieter Ludwig.

V sredo ob 18.30 bo v Krožku za kulturo in umetnost opero «Valkiro» predstavil muzikolog Franco Serpa v okviru pobud gledališča Verdi. Vstop prost.

Koncerti

Za Società dei concerti (Tržaško koncertno društvo) v ponedeljek, 9. t.m., ob 20.30 v gledališču Rossetti za abonma koncertnega društva koncert dua Janos Starker (violončelo) - Snigeo Neriki (klavir).

Kino

Ariston 16.00 «Sogni d'oro». Režiser Nanni Moretti.
Ritz 15.30 «Solo per i tuoi occhi». Roger Moore.
Eden 16.00 «I predatori dell'arca perduta».
Grattacielo 16.30–22.15 «Il turno». Paolo Villaggio in Laura Antonelli.
Fenice 15.45 «Bronx 41. distretto polizia». Paul Newman. Prepovedan mladini pod 14. letom.
Cristallo 16.30 «Excalibur».
Aurora 16.30 «Il ficcanaso». Pippo Franco.
Capitol 16.30 «Storie di ordinaria follia». Ornella Muti. Prepovedan mladini pod 14. letom.
Moderno 16.30 «Mia moglie torna a scuola». Prepovedan mladini pod 14. letom.
Nazionale 15.30 «Bruce Lee, l'immortale campione».
Filodrammatico 15.00 «Minorenni supersexy». Prepovedan mladini pod 18. letom.
Vittorio Veneto 16.30 «I falchi della notte». Prepovedan mladini pod 14. letom.
Mignon 16.00 «Fantasia».
Radio 15.30 «Super sexy show».
Lumiere 16.00 «Sabato, domenica e venerdì». Adriano Celentano.

Prireditve

PD Mackolje začenja letošnjo sezono s slovenskim večerom, posvečenim 150. obletnici rojstva Frana Levstika in stoletnici smrti Josipa Jurčiča. Prireditev bo jutri, 8. novembra, ob 17. uri v srenjski hiši v Mačkoljah.

Šolske vesti

Državni poklicni zavod za industrijo in obrt javlja, da bo v ponedeljek, 9. novembra, ob 17.30 na sedežu šole sestanek staršev z naslednjim dnevnim redom: 1. priprava kandidatnih list za volitve za vodskega in razrednih svetov; 2. roditeljski sestanek.

Mali oglasi

telefon (040) 794672

PRODAM nov grelec na gorilno olje in drva za 600.000 lir. Telefonirati v večernih urah na št. 0481 - 78173.

IŠČEMO prodajalca za trgovino z nadomestnimi deli kmetijskih strojev. Telefonirati v uradnih urah na št. 62-218.

MLADA fanta, ki imata lastno motorno žago, sta na razpolago za žaganje drv. Telefonirati v jutranjih urah na št. 62-200.

15-LETNI fant, ki je dokončal obvezno šolo, išče zaposlitev. Telefon: 228-381.

BAGER gumaš **Atlas Orenstein Ferguson** ali podoben, takoj kupim. Alič Janez, Setnik 3/A, 61355 Polhov Gradec, telefon: 061/645044.

PRODAM fiat 1100 R v dobrem stanju po izredno ugodni ceni. Telefonirati na št. 040/71101.

16-LETNI fant išče prvo zaposlitev kot prodajalec. Telefonirati po 16. uri na št. 200-707 ali v jutranjih urah na št. 200-420.

UGODNO prodam avto fiat 500 v dobrem stanju. Telefonirati na štev. 228-131 po 18. uri.

PRODAM stanovanje pri tržaški univerzi: 3 sobe, sobica, kuhinja, kopalnica in majhno dvorišče. Tel. 228390.

PRODAM filter za vino na kartone in originalno črpalko — seitz v dobrem stanju po ugodni ceni. Telefon 0481/30882.

PRODAM smuči elan RC 03 185 centimetrov lanske proizvodnje. Telefonirati v večernih urah na št. 0481/882179.

PRODAM hišo v Krminu in 1000 kv. m zemljišča za zidavo. Informacije na upravi Primorskega dnevnika v Gorici, tel. 83382.

PRODAJAM vrstne hiše v Gradišču. Informacije na upravi Primorskega dnevnika v Gorici, tel. 83382.

PRODAM peč za centralno kurjavo na plinsko olje (30.000 cal.), kompletno z bojlerjem in priključki. Stojan Glavina, Boljunec 140.

UGODNO prodam matra simco bagheera v odličnem stanju. Telefon 040/211688 ali 211465.

128 coupè 1100 v dobrem stanju prodam po ugodni ceni. Telefon 040/743071.

25-LETNI uradnik, z diplomo višje srednje šole, s pridobljeno izkušnjo, z namenom izboljšave, išče primerno zaposlitev. Ponudbe poslati na upravo Primorskega dnevnika, Ul. Montecchi 6, pod šifro «Zaposlitev».

Hranilnica iz Nabrežine sporoča članom, ki so se prijavili za članski izlet, da bo odhod z nabrežinskega trga jutri, 8. t.m., ob 7.45.

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA
S.P.A.
TRST - ULICA F. FILZI 10 - ☎ 67-946

6. 11. 1981

Ameriški dolar	1.180.—
Kanadski dolar	990.—
Švicarski frank	658.—
Danska krona	163.—
Norveška krona	200.—
Švedska krona	213.—
Holandski florint	483.—
Francoski frank	209.—
Belgijski frank	30.—
Funt šterling	2 215.—
Irski šterling	1.800.—
Nemška marka	530.—
Avstrijski šiling	75,75
Portugalski escudo	17.—
Pezeta	11 50
Jen	4,50
Avstralski dolar	1.250.—
Drahma	16.—
Debeli dinar	26.—
Srednji dinar	25.—
Mali dinar	25.—

MENJALNICA vseh tujih valut

Potovalni urad AURORA

vabi na naslednje izlete in potovanja:

7. - 8. decembra: z avtobusom v Kranjsko goro (zaključni izlet samo za letošnje kliente Aurore). Cena 30.000 lir.

6. - 11. decembra: z letalom v London. Cena 385.000 lir.

23. decembra - 3. januarja 1982 na Kanarske otoke. Cena 751.000 lir.

Na razpolago je še nekaj prostorov za novoletno zimovanje na Veliki planini.

Informacije in vpisovanje pri potovalnem uradu Aurora - Ul. Cicerone 4, tel. 60-261.

PRISPEVAJTE ZA DIJAŠKO MATICO

DRŽAVA OHRANILA UPRAVO GOZDOV V KANALSKI DOLINI

Ali so upravičenci do služnosti dokončno zavarovali svoje koristi?

Šimen Prešeren, predsednik skupnosti na Trbižu, je opisal akcijo za ohranitev stoletne pravice domačinov do izkoriščanja gozdov - To pravico bi izgubili z ustanovitvijo naravnega parka

Lani jeseni zaostrena bitka upravičencev do služnosti v gozdovih Kanalske doline (dežela jim je z zakonom o nacionalnem parku hotela te služnosti odvzeti) je preprečala državno gozdno upravo, da tega območja ne prepusti deželi, ampak ga ohrani zase, skratka, da ostanejo stvari tako, kot so bile. Za to je poskrbel tik pred zapadlostjo mandata minister Marcora. Podpisal je dekret, da trbiške gozdove upravlja država preko svojih organov in da direktor nadaljuje s svojimi obveznostmi.

Ali je ta odločitev ministrstva dokončna in pomeni zmago upravičencev? Pomeni zavarovanje stoletnih pravic, ki izhajajo iz časov bamberških grofov Marije Terezije in Franca Jožefa, pravic, ki jih je priznala senžermenska pogodba in potrdil italijansko - avstrijski dogovor od 5. maja 1926, spremenjena v zakon št. 1111?

Zgodba je dolga in je svoj dramatični zaplet dosegla lansko jesen, ko so se upravičenci do služnosti na sestankih in skupščinah do takšne mere ogreli za svojo stvar, da so se deželni zastopniki slabo počutili.

«Če bo potrebno, bomo šli do haškega sodišča», je odgovoril Šimen Prešeren članom parlamentarne delegacije, ki so iz Rima prišli vprašat, kaj pravzaprav hočejo. «Mi nočemo ničesar, hočemo samo to, da vse ostane, kot je,» je še pristavil

Rimski delegaciji so na Trbižu povedali, da imajo domačini pravico do servituta na površini 80 odstotkov gozdov, da so nanje vključeni in da deželni zakonski osnutek vsega tega ne upošteva, a predlog, da bi območje ogradili, so domačini pripomnili, da potem ne bomo mogli pasti krav, odvažati lesa itd. In če bo pri sekanju drevo padlo na ograjo, kdo jo bo popravil.

Kot smo prav te dni izvedeli na deželnem odborništvu za gozdarstvo, bodo 23.000 ha, na katerih veljajo služnosti, vključili v nacionalni park, enega izmed petih ali šestih, ki jih ustanavlja država, in bo področje prav zaradi svojih posebnosti ohranilo v preteklosti opredeljen status. Tako dežela, ki že upravlja parke na površini 13 tisoč hektarov, gozdov v trbiških Alpah ne bo mogla vključiti med svoje parke.

Toda kaj so pravzaprav servituti in kako ta služba deluje? Šimen Prešeren trgovec v Trbižu, je v tej stvari doma, kot se reče, saj je predsednik trbiške skupnosti upravičencev, ene izmed tolikih.

Na podlagi starega avstrijskega, pred več kot 200 leti sprejetega zakona imajo posestniki v Kanalski dolini (Rabelj, Mrzla voda, Kokovo, Trbiž, Žabnice, Ukve, Ovčja vas, Naborjet, Lužnica, Sveta Katarina in Djepalja vas (San Leopoldo) vsako leto, «belo na črnem» potrjeno pravico do točno določene količine drvi za kurjavo, luč, vodovod, ograjo, kozolce. Iz naslova «bližnje soseščine» pa jim pritiče pravica do paše določenega števila goved in ovc, pravica do peška. Prihodek iz te ekonomske postavke je povečini šel v skupni sklad, iz katerega so črpali sredstva za popravilo gozdnih poti, zavarovanje pobočij, da ni prišlo do zemeljskih plazov, iz niega so podpirali gasilce, cerkev in pomagali ljudem ob hudih naravnih nesrečah.

Samo v Djepalji vasi pa so si denar razdelili. Vsaka izmed poprej omenjenih vasi na skupščini, ki jo skličejo vsaka tri leta, izvoli predsednika, na sestanku predsednikov vseh vasi pa še predsednika za celotno območje. Tako je predsednik trbiške skupnosti, ki šteje 151 članov Šimen Prešeren, za Žabnice Kravina, predsednik za vso dolino pa je župan iz Naborjeta Anton Erlich.

«Vsaka tri leta na skupščini podajamo obračun dela. Če dobro upravljamo, dobimo zaupnico, sicer pa tudi brco. Delo opravljamo prostovoljno, sedaj bi pa radi odprli urade in namestili ljudi,» se je jezil Prešeren, ker ne more razumeti, da bi bilo treba naenkrat profesionalizirati, se pravi obremeniti s stroški tudi tisto delo, ki so ga od nekdaj opravljali prostovoljno.

Pokazal nam je tudi nekaj dokumentov, ki jih hrani v zajetni mapi. Iz njih je razvidno, da imajo posestniki v poprečju pravico do 22 enot kurjave (nekaj manj kot kubik); nekateri pa šest, drugi pa do 90 enot. Les za kurjavo je sedaj skoraj poglavitni prihodek iz te služnosti, ker so količine smolnatega lesa in manjših debel in vej bolj skrčene.

Posekani les prodajo in imajo od tega gmotno korist. Dogaja pa se, da prodajajo upravi državnih gozdov tudi pravico do servituta in prejmejo v zameno tudi do deset milijonov lir. Država je hitro pripravljena servitut odkupiti. Prodajalcev je res bolj malo, toda z leti se na številu upravičencev to vendarle pozna — postopoma se zmanjšuje.

«Na nekaj pa vas bi vendarle rad opozoril», je ob koncu dejal Prešeren, «Na tole peticijo, ki smo jo poslali Comellija in ministrstvu za kmetijstvo in gozdarstvo. Podpisali smo jo vsi upravičenci. V njej jih spominjamo, da so nam leta 1975 že vzeli 400 ha in da hočejo sedaj vzeti še ostalo, ne meneč se za stare zakonske in mednarodne obveznosti. Nimajo prav, ko trdijo, da bo s parkom gozd bolje zavarovan. Kdo pa je doslej skrbel zanj, da se je tako dobro ohranil. Konec koncev je z našo skrbjo in s prepovedjo lova, trganja zaščitenih cvetic itd. postavljena dovolj solidna podlaga, da bo gozd ostal še naprej eden najlepših gozdov v naših krajih. Tudi iz teh razlogov smo zahtevali, da se naše območje izloči iz deželnega zakonskega osnutka o nacionalnem parku», je pribil Prešeren in izrazil upanje, da bodo njihovo peticijo upoštevali in da table, ki so jih postavili na poteh, ki vodijo v gozd, ne predstavljajo prefinjenega postopnega poskusa omejevanja služnostnih pravic domačinov. (gv)

PRISPEVAJMO ZA UMETNIŠKO OPREMO KULTURNEGA DOMA V GORICI

Prispevke lahko nakažete na tekoči račun št. 1533 pri Posojilnici v Sovodnjah, na tekoči račun št. 1321 pri Posojilnici v Doberdobu ter na tekoči račun št. 1699 pri Kmečki banki v Gorici. Prispevke lahko izročite tudi na sedežu SKGZ v Gorici, Ul. Malta 2.

NOVA USPEŠNA PREMIERA V PDG

Levstikova smrt

V solkanski dvorani novogoriškega Primorskega dramskega gledališča je bila v četrtek zvečer premierna predstavitev drame Matjaža Kmecla Levstikova smrt. Gre za praizvedbo teksta, ki je predvsem posvečen letnici Levstikovega rojstva, čeprav prisostvujemo umetnikovemu najintimnejšemu trenutku, času umiranja in smrti. Sicer pa je Kmeclova drama predvsem razmišljanje o mitu, o tem, kar naredi posameznikovo življenje mitsko in o ceni, ki ga mora narodov mit plačati samemu sebi. V to nas neizpodbitno prepriča že prvi prizor igre, zbor narodnih gospodov in dam, ki že za Levstika živega načrtujejo slavnostni pogreb njegovega trupla, trupla mučenca, ki ga je slovenski rod dolgo iskal, ga končno našel in tudi nemudoma žrtvoval, da bi lahko nanj zaprisegel in ga kot voditelja — mrtvega spoštoval. Ta vseskozi izredno nazorna sestavina je mogoče le preveč na ves glas povedana, tako da že začenja delovati kot izrečena poenostavitev vsebine. Sicer pa je v igri, ki jo je zrežiral Dušan Mlakar, vse na pravo mesto postavljeno, dovršeno odigrano in kar najbolj neposredno posredovano. Dolgo Levstikovo naštevanje vseh zdravilnih moči domačih zeli izzveni kot dokaz zaupanja v skrite moči naše zemlje in njenih ljudi in istočasno kot zaupanje v domače izraze, v ljudsko govorico in nepopačeno slovenščino. Drama gradi na psevdodokumentarnosti, vpeljati nas hoče v del zasebnega in javnega Levstikovega življenja, nam predočiti strahove in prikazni ob njegovi smrtni postelji. Prav tem prikaznim, ki odgovarjajo na imena takrat znanih slovenskih politikov, katerih pomen pa je že zdavnaj utonil v pozabo, bi bilo mogoče potrebno dodati več informativne vrednosti, jih z nekaj replikami dodatno opredeliti in jim tako izdatneje omogočiti protagonistične ali antagonistične razsežnosti in s tem še večjo dramatsko vrednost. Vendar to ni omejevalo polnokrvnosti likov. Med uspelimi igralskimi kreacijami velja zlasti izpostaviti Bineta Matoha, ki se je telesno in duševno povsem poistovetil z Levstikom in vrsti odlično odigranih vlog v novogoriškem gledališču dodal verjetno najboljšo, najpolnejšo. Tik ob njem so Jožko Lukeš kot ravnatelj Muys, France Presetnik kot Zarnik, Breda Urbič, kot vsa vraž in urokov polna Levstikova gospodinja, pa tudi vsi ostali, do dveh južnosokolskih telovadcev Milcša Battelina in Toneta Šolarja. Ob teh igralskih kreacijah ne smemo pozabiti na čisto in vsestransko odprto sceno Mete Hočevar ter seveda na glasbeni komentar Olivera Telbana, ki je — povsem enakovreden vsem ostalim elementom predstave, bistveno pripomogel k ustvarjanju pravilnega vzdušja za spremljanje in sprejemanje odrskega dogajanja. Času ustrezni kostumi in doneč slovenski jezik pa so dodatno podkrepili občutenje Levstikovega pomena danes, njegove večne sodobnosti. Skratka, uspešna predstava, ki daleč presega zgolj vljudnostni poklon ob obletnici umetnikovega rojstva, novogoriški oder pa ponovno dviguje v ospredje slovenskega gledališkega ustvarjanja

TONI GOMIŠČEK

POMANJKLJIVOSTI MMP ŠTANDREŽ

PREMALO TELEFONSKIH LINIJ

Kje se bodo pozimi zadrževali šoferji, ko pa ni nobene čakalnice in niti restavracija še ne deluje?

Načrtovalci so za MMP Štandrež predvideli od 80 do 90 telefonskih linij, število, ki je odločno prenizko za vse potrebe. Pripombe na račun te pomajkljivosti prihajajo iz špediterskih vrst. Ugotavljajo namreč, da imajo premalo zvez in da sploh ne morejo namestiti teleksov. Telefoni in teleksi pa so v tej stroki poglavitno komunikacijsko sredstvo. Odgovorni obljubljajo izboljšanje stanja po novem letu toda do takrat manjkata samo še dva meseca. In kje je zapisano, da bo po novem letu boljše? Doslej se je v urade na prehodu vselilo kakšnih 30 špediterjev in avtoprevoznikov, še kakšnih pet pa se jih bo vselilo v naslednjih mesecih, ko bodo urejene telefonske zveze. Toda tudi tisti uradi, ki že poslujejo v novih prostorih, imajo na voljo samo po eno ali dve telefonski liniji. Vse to zelo otežkoča njihovo delo. Poseben problem je pomanjkanje javnih telefonov in aparatov za izstavljanje žetonov. Nekateri pravijo, da jih ni, drugi pa, da so nedosegljivi in ali jih je težko najti.

Drugo prav tako važno vprašanje so prostori za šoferje. Samopostrežna restavracija še ne deluje in se tudi ne ve, kdaj bo. Najprej morajo odpreti kuverte, da se seznanijo s pobudniki, potem pa morajo med njimi izbrati tistega, ki bo nudil najboljša jamstva za solidno delo. Toda tudi mimo te restavracije na prehodu ni primerne čakalnice za šoferje, ki čakajo na carinjenje blaga. Kje se bodo zadrževali v tej zimi?

DANES V PALAČI LANTIERI

Srečanje s pevcem Paolom Silverijem

V palači Lantieri bo danes popoldne, ob 17. uri srečanje z opernim pevcem Paolom Silverijem. Predvajali bodo film o njegovem dolgoletnem delu v opernih hišah in zavrteli nekaj njegovih plošč. Sledil bo pogovor gosta s publiko.

Razna obvestila

Martinovanje SPD bo 15. novembra v Park hotelu v Novi Gorici.

KD Oton Župančič priredi tradicionalno družabnost ob Martinu, 11. novembra. Prijave pri Marti Zorn.

V Pevmi bo martinovanje, prav tako 11. novembra v organizaciji KD Naš prapor.

Prosvetno društvo Oton Župančič obvešča, da danes ne bo napovedanega tekmovanja v briškoli.

Jutri ob 11.30 bo v glavni cerkvi v Ronkah obletnica 1. mesečne maše za slovenske vernike v Laškem. Pela bosta skupaj domači cerkveni pevski zbor in Fantje izpod Grmade.

Do 20. novembra je treba predložiti prošnje za prispevek v korist kmetijskih posestev v gričevnatih in hribovitih območjih, v smislu deželnih zakonov št. 62/78 ter 19/81. 15. novembra pa zapade rok za predložitev prošenj za ugodnosti ob upoštevanju razvojnih načrtov kmetijske dejavnosti.

Na sedežu Slovenskega planinskega društva vpisujejo za smučarski tečaj, ki bo v decembru. Vpis je v društveni pisarni v Ulici Malta 2. Zadnji rok za vpis je 26. november. V Doberdobu sprejema vpise Marko Jarc, v Dolu pa Srečko Vižintin, najkasneje do 15. novembra.

Urad Kmečke zveze v Gorici bo zaprt od danes do 22. t.m. Kmetovalci, ki morajo izpolniti obrazce za prijavo vina, oz. grozdja, naj se javijo pred ali po zgoraj navedenih datumih. Rok za predložitev prijav poteče namreč 30. 11. 1981.

Razstave

Še danes in jutri je v goriškem avditoriju odprta antološka razstava del Franceta Goršeta.

Gledališča

PDG v Novi Gorici priredi drevi, ob 20. uri, v gledališki dvorani v Solkanu, predstavo Matjaža Kmecla «Levstikova smrt» za abonma S - Sobota in Izven.

Kino

Gorica

VERDI 17.30–22.00 «Bronx 41. distretto polizia». P. Newman in E. Asner. Prepovedan mladini pod 14. letom.
CORSO 18.00–22.00 «Atmosfera zero». J. Connery in F. Sternhagn. Barvni film.
VITTORIA 17.00–22.00 «Quella villa accanto al cimitero». Prepovedan mladini pod 18. letom.

Tržič

EXCELSIOR 17.30–22.00 «L'invincibile ninya».
PRINCIPE 18.00–22.00 «Siete mai stati all'inferno».

Nova Gorica in okolica

SOČA 18.00–20.00 «Harlekin». Avstralski film. 22.00 «Zakaj ne prideš v mojo posteljo». Danski film.
SVOBODA 18.00–20.00 «Žandar iz Saint Tropeza». Francoski film.
DESKLE 19.30 «Veliki rop zlatega vlaka». Angleški film.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI

Danes ves dan in ponoči je v Gorici dežurna lekarna Alesani, Ul. Carducci, tel. 84268.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU

Danes ves dan in ponoči je v Tržiču dežurna lekarna Al Redentore, Ul. Rosselli, tel. 72340.

ČETRTA KULTURNA JESEN

Drevi na Mirenskem gradu koncert vrhunskih solistov

Nastopili bodo Novšak - Houškova, Rupel in Bergant

Drevi ob 19.30 se bodo ljubiteljem klasične glasbe predstavili trije vrhunski slovenski glasbeni solisti, ki bodo nastopili na Mirenskem Gradu v okviru IV. mirenske kulturne jeseni. V mislih imamo koncert mezzosopranistke Eve Novšak - Houške, flavtista Fedja Rupla in organista Huberta Berganta, treh vidnih koncertnih umetnikov, ki ob svojem renomeju vnaprej zagotavljajo blestečo izvedbo izbranega programa in s tem tudi izjemen koncertni večer.

Vsi trije solisti so diplomirali na Akademiji za glasbo v Ljubljani, kjer sedaj že več let poučujejo kot profesorji. Vmes so svoj umetniški razvoj izpopolnjevali v tujini, na podiplomskem študiju pri znanih glasbenih pedagogih. Tako sta se Novšak - Houška in Bergant izobraževala v Avstriji, Rupel pa v Franciji. Danes so vsi trije tudi že sami znana koncertna imena, ki so z velikimi uspehi nastopala na številnih koncertnih prizoriščih doma in po svetu. Novšak - Houška in Rupel nastopata kot solista s priznanimi orkestri in ansambli, Bergant pa ob značilnih samostojnih orgelskih recitalih rad nastopa tudi z različnimi sokoncertanti.

Eva Novšak - Houška bo na nocojšnjem koncertu ob Bergantovi orgelski spremljavi zapela tri arije, avtorjev Handla, Purcella in Bacha, predstavila pa bo še tri biblijske pesmi A. Dvoržaka in tri črnske duhovne pesmi neznanega avtorja. V treh skladbah bomo prisluhnili flavti in orglam: Rupel in Bergant nam bosta najprej zaigrala Mozartov Andante, nadaljevala s Koncertom v D-duru Rossler - Rosettija in zaključila koncert s Sonato F Poulenca. Omenimo še samostojne orgelske skladbe v izvedbi Huberta Berganta: začel bo z Battaglio skladatelja iz 16. stoletja Jimeneza, nadaljeval z dvema Bachovima koralooma in potem igral še «meditacijo» sodobnih še živečih skladateljev Messiaena in Grappa. P. B.

Jutri v Gorici kotalkarska revija «Poleta» in «O. Župančiča»

V telovadnici v dolini Korna bo jutri, v nedeljo 8. novembra ob 16. uri kotalkarska revija, ki jo prireja prosvetno društvo «Oton Župančič» iz Štandreža. Nastopili bodo kotalkarji društva «Polet» z Opčin in društva «Oton Župančič» iz Štandreža. Ljubitelji kotalkanja bodo prišli na svoj račun, kajti obe skupini bosta prikazali nekaj novih tečk in tudi tiste, ki so bile že uspešne na drugih revijah.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE V TRSTU

ABONMA
ZA SEZONO 1981 - 82
V GORICI

Sezono v Gorici organiziramo skupaj z **Zvezo slovenske katoliške prosvete in Zvezo slovenskih kulturnih društev.** Predstave bomo odigrali v Katoliškem domu in v nove Kulturnem domu. Vpisovanje abonentov na sedežu ZSKD v Gorici, Ul. della Croce 3, še danes od 11. do 14. in od 16. do 18. ure.

PRIPRAVE NA SPLOŠNO STAVKO 12. NOVEMBRA

POKRAJINA POBUDILA SREČANJE Z ŽUPANI

Sindikati izrazili pokrajinskim odbornikom zaskrbljenost spričo propada gospodarske identitete Posočja

Vprašanje udeležbe javnih ustanov v splošni stavki 12. novembra, je bila tema pogovora med pokrajinskim odborom in delegacijo sindikalne federacije. Sindikati so od «vmesne» ustanove, kot radi imenujejo pokrajino, zahtevali angažiranost v stavki in pri tem dosegli, da bo pokrajina povabila vse župane, naj prejmejo resolucijo, v kateri bodo opredelili svojo zahtevo po ohranitvi sedanje istovetnosti goriške pokrajine. Predsednik pokrajine je pozval sindikate, naj s primernim pobudami pri pristojnih dosežejo, da pokrajini priznajo večje pristojnosti. Ta zahteva je povsem na mestu zlasti, ker so ji lani prisodili nekatere pristojnosti, hkrati pa so jo tudi omejili. Vsekakor je naloga pokrajine, da svoje zahteve posreduje višjim odločujočim dejavnikom kot sta deželna in vsedržavna vlada.

KSENIJI in MARKU

želijo veliko «sreče v zakonu profesor in gojenci Glasbene matice iz Gorice.

V Ljubljani razstavi Goriškega muzeja

Z včerajšnjo otvoritvijo se je razstava Goriškega muzeja «Materialna kultura na Krasu» v Slovenskem etnografskem muzeju pridružila arheološkemu prikazu ob stoletnici izkopavanj na Mostu na Soči, ki gostuje v ljubljanskem razstavišču Arkade od začetka oktobra dalje. Dve lastni razstavi istočasno v Ljubljani je gotovo pomemben uspeh muzeja in priznanje slovenske javnosti njegovemu strokovnemu delu.

ZANIMIVA UGOTOVITEV POPISOVALCEV

V TRŽIČU OKOLI TISOČ PRAZNIH STANOVANJ?

To število izhaja iz primerjave med številom družin in številom razdeljenih pol

Medtem ko vlada grozi s strogimi ukrepi proti popisovalcem, ki bi nadaljevali s stavkovnim gibanjem in je celo dala vedeti, da bodo prijavili sodstvu tiste popisovalce, ki bi dali v javnost podatke o praznih stanovanjih, je včeraj prišla iz Tržiča zanimiva in po svoje zaskrbljujoča vest. Iz primerjave števila družin, ki so vpisane v občinskem matičnem seznamu ,in števila razdeljenih popisnih pol namreč izhaja, da je bilo razdeljenih približno tisoč več popisnic (vsega skupaj so jih razdelili okoli 12 tisoč) kot pa je družin v Tržiču. To razliko je treba pripisati po vsej verjetnosti praznim stanovanjem, za vsako od katerih morajo popisovalci izpolniti enako popisnico, kakršno izpolnijo družine. Kaže torej, da je samo v tržiški občini 1.000 praznih stanovanj. Kaj ya drugod?

ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

priredi jutri, v nedeljo, 8. novembra, ob 17. uri v Avditoriju v Gorici

KONCERT
RIBNIŠKEGA OKTETA

Na sporedu so predvsem slovenske ljudske in umetne pesmi, pa tudi pesmi ostalih jugoslovanskih narodov.

Prispevki

Za goriško sekcijo prostovoljnih krvodajalcev so darovali: Giorgio Bardusco 5 tisoč lir, Fulvio Cabrini 5 tisoč lir, v spomin na Alda Kustrina trgovci v Raštelu 115 tisoč lir, v spomin na Borisa Cibeja njegovi uslužbenci Mirko, Andrea Giuseppe, Ferdinando in Marino 50 tisoč lir, v isti namen trgovci iz Ul. Carducci 111 tisoč lir.

ZVEZA SLOVENSKIH KULTURNIH DRUŠTEV

pod pokroviteljstvom dežele Furlanije - Julijske krajine

čez tri gore, čez tri dole...

III. MEDNARODNO SREČANJE FOLKLORNIH SKUPIN

JUTRI OB 17. URI V KULTURNEM DOMU V TRSTU

Predprodaja vstopnic na sedežu ZSKD, Ul. sv. Frančiška 20/II, Trst ter jutri, eno uro pred pričetkom predstave, pri osrednji blagajni v Kulturnem domu

ZAPIS OB 120-LETNICI SMRTI SLOVENSKEGA PROŠTA MIHAELA VERNETA

Tržaški cerkveni dostojanstvenik avtor številnih potopisov in zgodovinskih del

«Novice» so leta 1852 objavile v nadaljevanjih 20 Vernetovih pisem s «potovanja po nekaterih jugoslovanskih krajih» in 33 pisem s «potovanja po Laškim» - Nakopal si je zamero Luke Jerana

II.

Verne je svoj odlomek objavil pravzaprav kot poskus, če bo bralce tržaškega lista vsebina zanimala. Zato je naslednje nadaljevanje objavila tretja številka pod naslovom «Iz Bossuetoviga razgovora». Do šeste številke, ki je bila hkrati zadnja številka «Jadranskega Slavjana», je nato izšel v celoti prevod III. dela Bossuetove knjige.

Vsekakor je mnenje bralcev o Vernetovem prevodu «ugodno bilo», zato je tudi odbor Slavjanskega društva v Trstu namenil izdati prevod v knjižni obliki v 500 izvodih. Tudi potem, ko je odbor na seji

Mihael Verne

24. julija 1850 sklenil, da list preneha izdajati, ni opustil misli na knjižno objavo Bossuetovega razgovora. Zaenkrat ni bilo mogoče ugotoviti, če je knjiga izšla, čeprav je Vernetov biograf Navratil zapisal, da «je poslovenil in v Terstu na svetlo dal vezek tretjega dela (Francoske) knjige: "Razgovor čez občno zgodovino"». Prevod je vsekakor izšel, pa ne v knjižni obliki. Še leta 1858 so namreč «Novice» (4.8.1858 str. 248) poročale, da bi izdale v knjigi Bossuetov razgovor, «ki so ga napravili vsem Slovencem priljubljeni gosp. prošt Verne». Iskale so naročnike, ki bi tako omogočili izid. Tudi tokrat ni imel Verne sreče s svojim prevodom. Rokopis je danes ohranjen v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani, naslovljen je «Razgovor ob občni zgodovini. Spisal J. B. Bossuet. Prosto poslovenil Mih. Verne» in obsega 125 pol. Lahko še dodamo, da je prevod ene Bossuetovih nabožnih knjig izdal Blaž Potočnik leta 1826 v Ljubljani.

Vernetovo zanimanje za svetovno zgodovino pa se ni zaustavilo le pri tem prevodu, s katerega knjižno objavo ni imel sicer sreče. Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani hrani tudi še naslednje Vernetove prevode: «Premišljevanje vzrokov velikosti in upada Rimljanov. Spisal slavni Montesquieu. Poslovenil M. Verne», «Eutropieva kratka rimska zgodovina verlim učencem ljubljanskiga gimnazia za pokušnjo poslovenil M. Verne». Rokopisa nista datirana, vendar sodi za prevod Eutropijeve zgodovine doslej najobširnejši Vernetov biograf Josip Marn, da je brškone iz l. 1849-50, «kedar je bilo že ukazano za posamezne gimnazijske razrede napraviti lastne berila slovenske» (Jezičnik, XVI. str. 16), oba (pisca Montesquieu, Eutropij) seveda tudi sodita med klasike svetovnega zgodovinopisja. Montesquieu (1689-1755) ni bil izrazit zgodovinar, njegovo delo «Considerations sur les causes de la grandeur des Romannes et de leur décadence», ki ga je Verne prevedel, je izšlo leta 1734 v Amsterdamu. Sodimo, da je tako to delo kot Bosseuetov razgovor prevedel iz originala, sicer pa je Verne tožil, da je «moje znanje francoskega in tudi slovenskega jezika le kratko». Eutropij je bil rimski zgodovinar iz 4. stoletja n. štetja, napisal je kratko in zelo priročno rimsko zgodovino «Breviarium ab urbe condita». Nismo raziskali, po kateri izmed številnih izdaj je Verne priredil svoj prevod.

S prebiranjem del o svetovni zgodovini in njih prevajanju v slovenski jezik je Verne pridobival znanje, reševal pa je tudi terminološke probleme in mu je bilo tako nadaljevanje Vrtovčeve občne zgodovine — o tem bomo govorili obširneje kasneje — lažje. Seveda bi nas zanimalo, kdaj je pričel Verne s svojim študijem, v času, v katerem se je prvič predstavil javnosti, je bil očitno že dozorel poznavalec obravnavane tematike.

Če sledimo po vrsti Vernetovim objavam, se poslej naša pozornost zaustavi pri dveh potopisih. Verjetno je Verne opravil več potovanj, kot nam jih sicer izpričujejo objave. Prav zato bi bilo lahko zmotno trditi, ko bi njegovo potovanje v Italijo leta 1847 proglasili za prvo. Omenjenega leta je med 5. junijem in 11. avgustom potoval po Apeninskem polotoku. Leta 1849 je «Pravi Slovenec» (str. 87) sporočal, da je Verne popisal svojo pot v slovenskem jeziku in da bo popis objavil. Počakati je bilo treba še nekaj časa, da so «Novice» (17. 4. 1852, str. 124) lahko poročale: «g. Michael Verne so vredništvu prijazno izročili svoja dva zanimiva potopisa, katerih pervi obseže potovanje po nekaterih slovenskih krajih in v Zagreb, drugi pa potovanje po Laškim noter do Rima in Napolitanskega. V kaj prijetni besedi so popisali visoko častiti g. prošt, kar so vidili in občutili po mnogih krajih, in složili so to v pisma, katere bomo — vsakikrat eno — natisnili v Novicah . . . Drugopot bomo začeli opis potovanja po Slovenskim».

«Novice» so se odločile, da najprej objavijo potovanje po Slovenskem in Hrvaškem, ki ga je Verne opravil od 19. avgusta 1851 dalje. List je nato objavil pod naslovom «Potovanje po nekaterih jugoslovanskih krajih» (Novice 1852, št. 32-51) 20 pisem. Potopis je živo pisan in je mogel biti zagotovo privlačno branje za tedanje bralce edinega posvetnega slovenskega časnika. Kmalu potem, ko je izšlo zadnje nadaljevanje, je sledilo «Potovanje po Laškim» (Novice 1852, št. 56-87). V 33 pismih Verne prav prijetno slika svoje potepanje po Italiji leta 1847. Za prikaz Vernetove želje po obiskovanju tujih krajev se zdita značilna uvodna stavka k potopisoma. Prvi se začenja z besedami: «Potovati me je, kakor veš, od nekdaj narbolj veselilo», drugi pa: «Šele letos mi je bilo mogoče, kar sim že dolgo želel, namreč viditi «lepo deželo», ki jo Apenin deli in morje obdaja in planinne.» Toda če je očitno povprečni bralec «Novic» z zanimanjem spremljal Vernetova spoznavanja in tudi občudovanja tujih dežel ter včasih tudi kritične pripombe in ugotovitve («odritoserčen kakor sim, sim povsod tudi odkritosrčno govoril»), pa vendar ni izostala kritična opazka Luke Jerana, verskega gorečneža in urednika «Zgodnje danice» in njegovega kroga. Jeran je Vernetu očital, da imajo njegovi spisi preveč poganstva (K. Glaser, Zgodovina slovenskega slovstva, III, 1896, str. 108), Verne pa si je nakopal jezo sobratov, zlasti z opisom razmer pri asiških menihih, ker je mogel spoznati na svojem potovanju po Italiji. Tako zapiše Verne: «Serafiškiga patriarha dragi sinki žive pa že bolje; vidi se jim, da jim nič ne manjka, ker so prav dobro rejeni» (Novice, 4. 8. 1852, str. 246). Vendar sta za objavo zelo verjetno avtor ali Bleiweis rokopis (tega hrani danes Goriški muzej, vendar zelo verjetno v prvotni redakciji, saj se besedilo nekoliko razlikuje in ni preoblikovano v pisma) redigirala, prvotno besedilo se namreč takole glasi:

«Serafiškiga Patrijarha dragi sinki pa že bolj živè, sim jih vidil dobro rejeňe kakor drugod». Zavoljo kratke opazke je nastal hrup med duhovniki in s tem v zvezi je Verne napisal pikro pismo uredniku «Novic» 14. novembra 1852. Verne je žalostno vzdihnil: «Illiacos intra muros peccatur et extra» in svoj vzdih svobodno v slovenščino prevedel: «Popi so večidel po celim svetu enaki.» (Bleiweisov zbornik, 1909, str. 134).

Verne se je ostro izrazil tudi o slovenski «Klerisey», ki se je pohujševala nad njegovimi spisi (Prav tam, str. 172). Potem ko se je objava dolgega spisa končala, je uredništvo «Novic» v sklepni besedi zapisalo: «Tu pa tam je scer kaka odritoserčna beseda kaciga bravca pičila . . . nekateri celo preradi ljuč, pod mernik stavijo» (30. 10. 1852 str. 347). Sicer pa so bralci radi prebirali nadaljevanja, posredovalo je še prošnjo, da bi Verne sporočil, «koliko stroskov nek bi prizadejalo potovanje v Rim po ti poti, kakor ste jo vi šli?» Med leti 1853 in 1856 je, seveda v «Novicah», objavil nekaj prevodov iz nemščine kot «Visoki namen poljedelstva» (1853, št. 5-8), «Premišljevanje narave in previdnosti božje v nji» (1854; vrsta številk) in «Natoroznanstvo sedaj in nekdaj» (1856, št. 56-58).

Leta 1856 pričenja izhajati Vernetovo najobsežnejše delo, svetovna zgodovina novega veka. Ta Vernetov podvig ima svojo predzgodovino.

BRANKO MARUŠIČ

(Nadaljevanje sledi)

Maksim Sedej ml. razstavil v sežanski Mali galeriji

V Mali galeriji v Sežani je razstavljal svoje slike Maksim Sedej mlajši.

Sedejeve slike najprej presenetijo z biomorfnostjo in razpoznavnostjo figur.

V istem času pa z barvo n kompozicijo opozarjajo, da jih je treba barvni, kompoziciji in formi jezik. To je, posvečati se je treba barvni, kompoziciji in formi kot taki. Šele nazadnje prepoznamo figure, ki so posnete po naravi in transformirane v novo likovno formo in likovni red. On torej ustvarja svet na novo rojenih figur. In čeprav so razpoznavne, čeprav so to biljke, listi, žuželke, so to vendarle za vsakdan absurdne forme. To je slikarjev sanjsko - domišljijski svet. Vendar pa naključje in intuicija odstopata prostor vedno bolj programiranim oblikam in likovnemu redu.

Sedejevo delo se giblje od lirično - magičnega k magično generičnemu da bi v zadnji fazi dela, likovni jezik in ud postala slikarjev najmočnejši izziv. Sedej začenja biomorfnost oblik odpravljati in vedno bolj reprezentira svoj red in svoj likovni znak. Postaja gospodar na slikarski ploskvi in njegov namen je v sebi in drugih izzvati več kot ta znak sam lahko pokaže s svojo obliko.

DARJA PRELEC

* * *

● **Znani moški pevski zbor «Srečko Kosovel»** je dobil novega pevovodjo v osebi komaj 27-letnega absolventa Akademije za glasbo v Ljubljani Antona Cimpermana. Zbor je nad 20 let vodil Klavdij Koloini, v partizanih in še nekaj časa potem pa pokojni Rado Simoniti.

NOVICE Z VALUTNIH TRŽIŠČ

Švicarski frank nezadržno raste

V tem tednu je treba zabeležiti poglavitno novico z valutnih tržišč, o padanju vrednosti dolarja ter prelivanju kapitalov v švicarski frank, medtem ko ni bilo posebnega zanimanja za dragocene kovine. Dolar je padel za tri odstotke, švicarski frank pa je porastel za tri odstotke napram liri. Švicarska centralna banka se je na vse načine otepala pretiranega ovrednotenja franka, a njena prizadevanja niso zalegla. Zlato je nihalo med 426 in 432 dolarji za unčo, vendar ni bilo opaziti posebnega zanimanja za to kovino, pač v pomanjkanju posebno razburljivih dogodkov na svetovni pozornici. Marka in avstrijski šiling sta se okrepila za en odstotek, britanski funt in japonski jen pa sta ostala na prejšnji ravni. Evropska valuta ECU j poskočila nad 1300 lir, pač zaradi okrepitve marke in holandskega franka.

ŠVICARSKI FRANK še vedno raste in je prekoračil vse dosedanje rekorde napram liri. V četrtek je veljal 661 lir. Ob padanju dolarja so kapitali ubrali pot proti Evropi, najbolj pa proti švicarskemu franku, ki je postal prava vroča valuta. Glavni vzrok okrepitve franka je vsekakor ošibitev dolarja, kateremu je treba dodati premajhno zanimanje za dragocene kovine ter za nemško marko, ki preživlja svoje notranje težave. Tako je ostal med trdnimi valutami najbolj zanimiv prav švicarski frank. Močno ovrednotenje franka si je mogoče razlagati tudi z razmeroma majhno državo, v kateri je denarni obtok v primerjavi z drugimi svetovnimi valutami omejen. Švicarski frank namreč ni prenesel velikega navala svetovnega špekulativnega kapitala brez pretresov. Švicarska centralna banka se je na vse načine branila pretiranega ovrednotenja, zato je nakupovala dolarje in marke ter prodajala franke, vse to pa ni prav nič pomagalo in frank je poskočil od 640 na 661 lir, napram dolarju pa se je ovrednotil kar za 6 odstotkov. Opazovalci menijo, da se bo frank po vsej verjetnosti še bolj okrepil, švicarskim oblastem, pa se ne bo splačalo uvajati posebnih obrambnih ukrepov. V podobnih okoliščinah so namreč leta 1978 odpravili obresti na tuje naložbe ter jih celo obrestovali z negativnimi obrestmi. Ta ukrep je povzročil nezaupanje tujih operaterjev, ki so bojkotirali Švico tudi več let. Obresti na področju evrofranka znašajo 9 do 10 odstotkov, inflacija v Švici pa znaša 6 do 7 odstotkov. Nadaljnje ovrednotenje franka bo težko zavirati, po drugi strani pa previsok frank Švicarjev niti ne moti zelo vsaj pri izvozu ne. Zunanjetrgoviski primajkljaj namreč ta država pokriva kar z valuto. Ovrednotenje pa blagodejno vpliva na cene, ki ostajajo stabilne.

DOLAR je padal zaradi znižanja obrestne mere v ZDA; obresti prime rate so padle na 16,5 do 17 odst., diskontna mera znaša 13 odst., obresti na področju evrodolarja pa znašajo 14 do 15 odst. V četrtek je dolar velja 1182 lir, 2,21 marke, 1,78 šv. franka in 229 jenov. Vse kaže, da so ameriške oblasti vendar popustile in ne podpirajo več umetno svoje valute. Mogoče gre le za trenutni poskus, da bi preverili dejansko moč dolarja brez visokih obresti, potem pa bi federalna razerva spet posegla, ako bi dolar preveč padel. Inflacija znaša z ZDA nekaj nad 10 odstotkov, na tej stopnji bi se morale tudi ustaliti obresti.

Zlato je nihalo ta teden v razmeroma majhnem razmahu, med 426 in 432 dolarji za unčo, gram te kovine pa je veljal v Milanu 16260 lir. Posebnega zanimanja za dragocene kovine sicer ni bilo opaziti na trižiščih, ker ni bilo posebno razburljivih svetovnih dogodkov.

Nemška marka je poskočila za en odstotek, prav za toliko tudi britanski funt. Japonski jen se je le malenkostno okrepil, avstrijski šiling, pa je ohranil nespremenjeno razmerje z marko.

Lira je nekoliko pridobila nasproti vsem valutam skupaj, posamezno pa je zgubila nasproti švicarskemu franku in marki, pridobila pa je nasproti ameriškemu in kanadskemu dolarju.

(srs)

NAKUPNA CENA TUJIH VALUT

	Trst 6. 11. 81	Celovec 5. 11. 81	Zürich 5. 11. 81	Beograd 6. 11. 81
Ameriški dolar	1165.—	15,56	1,78	37,22
Kanadski dolar	955.—	13,05	1,48	30,39
Nemška marka	527.—	702,82	80,70	1686,14
Holandski florint	477.—	639,24	73,18	1531,44
Belgijski frank	28.—	41,74	4,78	98,77
Danska krona	162.—	213.—	24,96	523,87
Švedska krona	212.—	277,50	32,44	678,03
Norveška krona	198.—	261.—	30,39	636,18
Francoski frank	208.—	279,34	32.—	669,94
Italijanska lira	—	1,29	1,52	3,16
Angleški funt	2170.—	29,26	3,34	69,97
Irski funt	1790.—	24,11	—	—
Švicarski frank	650.—	870,90	—	2062,43
Avstrijski šiling	75.—	—	11,50	340,28
Japonski jen	4.—	6,82	0,80	15,86
Avstralski dolar	1280.—	17,50	—	41,58
Španska peseta	11,25	15,60	1,87	38,09
Portugalski eskudo	15.—	21.—	2,77	—
Jug. dinar: mali	24 - 25	34.—	4,20	—
veliki	26.—	34.—	4,20	—
Grška drahma	16,50	26.—	—	—

VZHODNOEVROPSKE VALUTE

6. 11. 81	
Sovjetski rubelj	315.—
Poljski zlot	1,5
Češka krona	42.—
Madžarski forint	30.—
Romunski lej	26.—
Bolgarski lev	380.—
Turška lira	6.—

DRAGOCENE KOVINE

5. 11. 81	Nakup	Prodaja
ZLATO		
Milan (g)	16.400	16.600
ZLATO		
London (unča)	428,50 dol.	429,50
SREBRO		
Milan (kg)	353.900	362.000
PLATINA		
Milan (g)	15.750	16.050

ZDRAVNIŠKI KOTIČEK

Ali so bolezni povezane z vremenskimi spremembami?

Z vremenom nismo skoraj nikoli zadovoljni; včasih je premrzlo drugič prevroče, včasih tarnamo nad preobilico padavin, drugič se pritožujemo nad sušo.

Vremenske spremembe pa, pogosto vplivajo tudi na človekovo razpoloženje, na njegovo počutje, da celo, na njegovo zdravje. Nekateri ljudje so še posebno občutljivi na vremenske spremembe. Le ti so ob slabem vremenu bolečinami zdaj tu, zdaj tam, ne da bi našli organski vzrok za te težave.

Danes imamo že vedo ki proučuje vpliv vremenskih sprememb na človekovo počutje in zdravje.

Ko zajame kraje nizek zračni pritisk, ko se nebo prekrije z oblaki in prične vztrajno deževati, kot te dni, takrat se mnogi ljudje zelo slabo počutijo. Statistični podatki kažejo, da se v takem vremenu poveča število vnetnih obolenj, zlasti reumatičnih, več je prehladnih infekcij in sploh infekcij, ki se prenašajo kapljično, ker se ljudje več zadržujejo v zaprtih prostorih.

Zanimivo pa je, da je tudi več srčnih in možganskih kapi. Ljudje so pobiti in brez volje do življenja, zato je tudi več samomorov v deževnih dneh kot v sončnih. Ljudje z nizkim krvnim pritiskom so utrujeni, zaspani in brez volje do dela, ljudje z visokim tlakom pa se v takih dneh pogosto pritožujejo nad glavobolom.

Najslabše se človek počuti takrat, kadar piha topli fen. Ljudje v takem vremenu zelo trpijo. Boli jih glava, so utrujeni, depresivni, močno se poslabša zdravstveno stanje zlasti astmatikom in srčnim bolnikom. Tudi bolniki z epilepsijo (božjastjo) takšno vreme slabo prenašajo. Zanimivo je, da opažajo v takem vremenu tudi več prometnih nesreč, saj so vozniki neredko obnašajo kot bi povsem izgubili glavo. Bolnišnice imajo v takih dneh veliko več dela, reševalna vozila so nenehno na poti.

Zanimivo je, da ponekod v takem vremenu odložijo vse operacije, ki niso zares nujne, ker naj bi bilo v takem vremenu tudi pooperativno okrevanje slabše, pa tudi odstotok komplikacij med operacijo večji.

Čemu pa bi lahko pripisali takšno odvisnost od vremena?

Brez dvoma se ob tem, ko se spremeni vreme, spremene tudi različne druge življenjske okoliščine: temperatura in vlažnost ozračja, zračni pritisk, naelektrenost ozračja, onesnaženost ozračja. . . Zanimivo pa je, da se opaža odvisnost od vremena tudi pri bolnikih, ki ležijo v bolnišnici in so torej zaščiteni pred nekaterimi neugodnimi vremenskimi dejavniki. Celo na otroških oddelkih se to opaža. Otroci so kot sitne muhe, pravijo njihove negovalke, kadar se pripravlja k nevihti.

Vendar pa danes ne poznamo nobene bolezni, ki bi bila direktno povezana z vremenskimi spremembami. Vsekakor pa vreme lahko vpliva na posamezne bolezenske znake tako v pozitivnem kot tudi v negativnem smislu. Če ste zelo občutljivi na vremenske spremembe, je dobro, da greste na pregled k zdravniku, lahko da je preobčutljivost posledica še neodkritega obolenja. Včasih je glavobol, ki se pojavlja ob vremenskih spremembah, prvi in opozorilni znak zvišanega krvnega pritiska.

Seveda pa se tudi z vremensko odvisnostjo pogosto pretirava. Zlasti nevrotične osebnosti skušajo vsak svoj neuspeh opravičiti z vremensko odvisnostjo. Če že ne morejo kriviti za to bolezni, potem je pač vreme za vse krivo.

dr. R. R.

«Gorjupovi dnevi» v Brdu pri Kranju

V četrtek, 12. t. m. se bodo v Brdu pri Kranju začeli tradicionalni študijski dnevi Društva novinarjev Slovenije v počastitev spomina pred prezgodaj umrlega glavnega urednika ljubljanskega Dela Mitje Gorjupa. Trajali bodo do sobote, 14. t.m. Na sporedu bodo teme o Kosovu, Poljski, o javnem obveščanju v Jugoslaviji in o novinarskem jeziku.

Marko Pavček: Z vsako pesmijo me je manj

Z vsako pesmijo me je manj.
Spraskam se v pesem. Počasi. Kos za kosom.
Bolečina je pekoča, a sladka.

Črna kri brizga iz verzov.
Pod nohti žari moje meso.
Z vsako pesmijo me je manj.

Pride čas ko se postrgam vsega.
Brez kože bom, brez oči,
brez krvi in žil,
brez mesa, brez kosti.
Brez srca.

Takrat bom najbolj popoln.

To je pesem Marka Pavčka, ki ga bo literarni spomin ohranil kot pesnika zadnje pesmi v tej zbirki — Z vsako pesmijo me je manj; v njej je izpovednost zgoščena do antologijskih razsežnosti.» Tako je zapisal v izpovednost zgoščena do antologijskih razsežnosti.» Tako je zapisal v svoji kratki spremni besedi profesor Matjaž Kmecl v knjigi poezije tragično preminulega pesnika Marka Pavčka 21. 3. 1958 - 11. 9. 1979). V knjigi, ki jo je zdaj izdala Državna založba Slovenije pod naslovom poglavitne pesmi «Z vsako pesmijo me je manj» je tako predstavila sodobnosti ter predstavla sodobnosti ter ohranila potomcem spomin na pesnika, ki je tako mlad končal svojo pot. V času svojega življenja je objavil komaj kakih deset pesmi. Bil je plah in se s pesmimi ni kazal v javnosti. Kljub temu je ustvarjal intimno liriko, ki vsebuje mladostne poskuse, nežne lirične izpovedi pa tudi zrele stvaritve, ki kažejo na pesnika, razmišljajočega o svetu, o bistvu življenja in človeka v njem. Študiral je književnost, vpisal je dodatno dramaturgijo, toda pod tihim, večkrat malce plahim videzom studioznega mladeniča se je vse bolj kopičila vrela nepotešenost. In iz te nepotešenosti so nastale pesmi, pesmi v katerih se je «vsega izpraskal». Ko je to storil je ostal prazen, je ostal nič. Ostala pa je za njim pesniška zbirka tridesetih pesmi, v katerih je pesnik sicer v glavnem šele zarisal prve značilne podobe svoje umetniške osebnosti, vendar se obenem predstavil kot tenkočuten lirik, ki je od pesmi do pesmi do pesmi zorel in se slednič povzpel v tragični vrh življenja in poezije.

Lepa knjiga, dokaz in spomin na mladega pesnika. Izdala jo je Državna založba Slovenije.

Sl. Ru.

RADIO TELEVIZIJA

ITALIJANSKA TV
Prvi kanal

10.00 Jo Gaillard - 5. epizoda
10.50 Družina Mezil - risanke
11.15 Velike bitke preteklosti
12.05 Doctor Who - TV film
12.30 Leto tisoč - zadnji del
13.00 DNEVNIK
14.00 Kraljica diamantov - 5. del
14.30 Anfitrione - zadnji del
16.05 Trije vnuki in majordom - TV film
16.30 «L'opera selvaggia» - 1. del
17.00 DNEVNIK 1 - Flash
17.05 Premajhen za tako velik svet
17.55 Braccio di ferro - risanke
18.10 Izžrebanje loterije
18.15 Nabožna oddaja
18.25 Posebna oddaja iz parlamenta
18.50 Happy circus
19.45 Almanah in Vremenske razmere
20.00 DNEVNIK
20.40 Fantastico 2 - oddaja v zvezi z Loterijo Italija
22.00 Skupinska slika
23.00 Pregled programov za prihodnji teden
23.15 DNEVNIK
23.45 Šolska vzgoja: Medicina 81

Drugi kanal

7.45 DNEVNIK 2 - Posebna oddaja
Ob 64. obletnici oktobrske revolucije: prenos iz Moskve
10.00 Srečanje z opero: Pepelka - trodejanka
12.30 Replay
13.00 DNEVNIK 2 - Ob 13. uri
13.30 Replay, II. del
14.00 Šolska vzgoja: Odprta šola
14.30 Umazana pogodba - film, ki ga je režiral S. Lee Pogostin; igrajo: James Coburn, Lee Remick, Lilli Palmer in drugi
16.15 Il barattolo
17.45 DNEVNIK 2 - Flash
17.50 Pregled programov za prihodnji teden
18.05 DNEVNIK 2 - Dribbling
18.45 Izžrebanje loterije
18.50 Dober večer z . . . Aldom in Carlom Giuffrèjem Vmes TV film Napoved vremena
19.45 DNEVNIK 2
20.40 Zgodba Divjega zahoda - 10. del TV nadalj.
21.35 Devet filmov Luisa Bunuela: On - film
Igrajo: Arturo De Cordova, Delia Garces, Aurora Walker, Manuel Donde, Fernando Casanova in drugi
Bunuelov film «On» je ob prvi pojavi doživel zelo hladen sprejem, potem pa se je povzpel v sam vrh njegove filmske produkcije. Današnja predstavitev filma je posebej prirejena za italijansko televizijo, saj doslej še nikoli ni bil predvajan v italijanskih kinematografih. Gre za zgodbo Frančisa, bogatega in spoštovanega gospoda, nepopustljivega moralista in žalilca žensk in za njegovo nenadno ljubezen do Glorie. Išče jo, jo najde, jo poroči in takoj izbruhne delirij ljubosumja. Življenje v dvoje postane pekel sumničenj, obtožb in prošenj za odpuščanje, ki se za Francisca spremenijo v norost in umik v samostan, ne pa tudi v mir mesa in duha, kakor kaže film na koncu. Res, Bunuelov najlepši umetniški film
Ob koncu DNEVNIK 2

Tretji kanal

17.00 Vabilo: Srečanje s Francescom Masellijem
17.15 Napad na zemljo - film
18.45 Programi za prihodnji teden
19.00 DNEVNIK 3
19.35 Il pollice
20.00 Ekran moj . . . kakšna strast
20.40 Gnicche - 1. del TV nadalj.
21.35 Beseda in podoba
22.05 DNEVNIK 3
22.40 Posebna oddaja z Mio Martini

JUGOSLOVANSKA TV
Ljubljana

8.00 Poročila
8.05 Ciciban, dober dan: Kako pravljica oživi
8.20 Lolek in Bolek
8.30 Jelenček, otroška serija
9.00 Pisani svet: Ribolov
9.35 Napad na Lož, oddaja iz cikla: Čas, ki živi
10.05 Velike šahovske osebnosti
10.25 T. Hardy: Župan v Casterbridgeu, angleška nadalj.
11.15 Ljudje in zemlja - ponovitev
12.05 Poročila
13.25 Nogomet: Vojvodina - Sarajevo
15.15 V dvoje, zabavno - glasbena oddaja
15.50 Slovenski impresionisti: Ivan Grahor
16.15 Košarka: Crvena zvezda - Partizan
17.50 Potovanje Charlesa Darwina, angleška dok. oddaja
18.50 Naš kraj: Velika Polana
O Veliki Polani je veliko in doživeto pisal Miško Kranjec, morda najbolj zavzeto v romanu Mladost v močvirju. Polano in Poljance poznamo torej iz literature, kaj pa sedanjost? Na to izhodiščno vprašanje bodo skušali odgovoriti sodelavci soboškega televizijskega dopisništva v oddaji Naš kraj. Tudi Veliko Polano ni obšel val razvoja, tu imajo sodobno osnovno šolo, prve korake je naredila industrija, radi se pohvalijo s kulturnim delovanjem in uspešni so mladi športniki, seveda pa je kmetijstvo še zmeraj osnovna dejavnost. V rojstni hiši Miška Kranjca je muzej naprednega tiska - to in še kaj sta poiskala filmski snemalec Jože Herman in novinar Ernest Ružič
19.05 Zlata ptica: Štirje študentje
19.10 Risanka
19.24 TV in radio nocoj
19.26 Zrno do zrna
19.30 DNEVNIK
19.55 Vreme
20.00 Finmanova mavrica, ameriški film
Film je priredba broadwayske uspešnice, ki sta jo napisala W.Y. Harbourg in Fred Saidy. Prav slednja sta napisala tudi scenarij za glasbeno melodramo, ki vsebuje nekaj bleščečih glasbenih točk.
Zgodba govori o čarovniku, ki poskuša priti do zlata, katerega je neki postopač prinesel v Ameriko . . .
22.15 Modni utrinki
22.20 Prva sobota, zabavno - glasbena oddaja
23.05 TV kažipot
23.25 Poročila

Koper

15.25 Nogomet: Vojvodina - Sarajevo
17.15 Košarka: Crvena zvezda - Partizan
18.45 Ponovitev filma
20.15 TV D - Stičišče
Dve minuti
20.30 Ukleti zaklad morja - film
21.45 TV D - Danes
21.55 Cilj: Luna - film
Ob koncu TV D - Danes

Zagreb

17.45 Lutkovna predstava na bienalu v Bugojnu
18.45 Ko sem bil vojak
19.30 TV dnevnik
20.00 Igrani film

ŠVICA

15.40 Za najmlajše
16.00 Oddaja za mladino
16.35 Izgubljena punčka
20.40 Razvada in noč - film

TRST A

7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 14.00, 17.00, 19.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.10 Almanah: Tudi starost je lahko lepa; 8.45 Glasbene skice; 9.30 Jaz ženska, žena, mati, gospodinja; 10.10 Koncert; 11.30 Izbrani listi; 12.00 Bom naredu st'zdice, čjer so včas' b'le - glasnik Kanalske doline - Beležka; 13.20 Glasba po željah; 14.10 Mladi pisci; 14.30 Poslušali boste; 14.55 Naš jezik; 15.00 Začnimo s črko «A»; 17.10 Med dvema ognjema - kviz oddaja s sodelovanjem slovenskih goriških in tržaških višjih srednjih šol in prisotnostjo občinstva; 18.45 Vera in naš čas.

KOPER
(Slovenski program)

6.30, 7.25, 13.30, 14.30 Poročila; 6.00 Glasba za dobro jutro; 6.05 Jutranji koledar; 6.37 Kinospored; 7.15 Najava sporeda; 13.00 Najava sporeda, pregled dogodkov; 13.05 Med rojaki v zamejstvu; 13.40 Zapojmo in zaigrajmo - spored domačih viž in napevov; 14.00 Moja generacija; 14.37 Glasbeni notes; 15.00 Dogodki in odmevi; 15.30 Glasba po željah; 16.00 Sobotni piknik; 16.15 Jugoton; 16.30 Primorski dnevnik; 16.45 Zabavna glasba.

KOPER
(Italijanski program)

7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 18.30, 19.30 Poročila; 6.00 Glasba za dobro jutro; 6.15 Koledarček; 8.32 Count down; 9.15 Knjiga po radiu; 9.32 Lucianovi dopisniki; 10.00 Z nami je . . .; 10.45 Mozaik, glasba in nasveti; 11.00 Kim, svet mladih; 12.05 Glasba po željah; 14.33 Srečanje z . . .; 16.00 Istrski akvareli; 16.10 Italijanski zbori; 16.32 Glasbeni vikend; 16.55 Pismo iz . . .

RADIO 1

7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00, 19.00 Poročila; 6.08 Glasbena kombinacija; 9.02 Vikend; 10.15 Uporniki, sanjači, utopisti; 10.45 Glasbeni program z Ornello Vanoni; 11.30 Black-out; 12.20 Cinecittà; 13.20 Svet motorjev; 13.30 Rock Village; 14.03 Koncert za humorista in orkester; 15.03 Dovolite, konj; 16.25 Mi kot vi; 17.03 Autoradio; 17.30 Globetrotter; 18.15 Objektiv Evropa; 18.45 Odbojka; 19.30 Jazz koncert.

RADIO 2

7.30, 8.30, 9.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30, 15.30, 16.30, 17.30, 18.30, 19.30 Poročila; 6.00 - 8.00 Vsa tista leta; 8.45 Radio 2 predvaja; 9.00 I promessi sposi; 9.32 Neposreden prenos z Zemlje; 11.00 Long Playing Hit; 12.48 L'aria che tira; 13.41 Glasba in kino; 15.00 Radijska priredba; 15.42 Hit Parade; 17.32 Henrik IV. - radijska priredba; 19.50 Jazzovski protagonisti; 21.00 Simfonični koncert pod vodstvom Georga Soltija; 22.50 Mesto ponoči: Trst.

LJUBLJANA

6.00, 6.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 19.00 Poročila; 6.50 Dobro jutro, otroci!; 8.08 Pionirski tednik; 9.05 Z radiom na poti; 10.05 Amaterski zbori pred mikrofonom; 10.30 Panorama lahke glasbe; 11.05 Zapojmo pesem; 11.20 Svetovna reportaža; 11.40 Zapojte z nami; 12.10 Godala v ritmu; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Veseli domači napevi; 13.00 Danes do 13. - Iz naših krajev Iz naših sporedov; 13.30 Priporočajo vam . . .; 14.05 Kulturna panorama; 15.00 Dogodki in odmevi; 15.30 Zabavna glasba; 15.50 Radio danes, radio jutri!; 16.00 Vrtiljak; 17.05 Spoznavajmo svet in domovino; 18.30 Iz dela Glasbene mladine Slovenije; 19.35 Mladi mostovi; 19.55 Domovina je ena; 20.00 Sobotni zabavni večer; 21.00 Za prijetno razvedrilo; 21.30 Oddaja za naše izseljence; 23.05 Lirični utrinki; 23.10 Od tod do polnoči.

NOGOMET — OSMINA FINALA POKALA UEFA

Radnički - Feyenoord FC Valencia - Hajduk

Z včerajšnjim žrebanjem bolj zadovoljni Spličani

ZÜRICH — Včerajšnji žreb osmine finala v pokalu UEFA ni bil docela neugoden za jugoslovanska predstavnika, niškega Radničkega in splitskega Hajduka, čeprav v taki ožji izbiri, do katere je prišlo po dveh kolih, je že težko reči, katero moštvo je sploh še šibko.

Hajdukov trener Mladinić je s svoje strani povedal, da žreb ni bil slab, še zlasti glede na to, da bodo prvo tekmo igrali v gosteh. Nasprotnik, španska Valencia, je po njegovem mnenju solidna enajsterica, čeprav je trenutno na osmem mestu začasne lestvice v španskem prvenstvu. Mladinić meni, da ima njegovo moštvo 50 odst. možnosti, da se uvrsti v nadaljnje kolo.

Brez dvoma težja naloga čaka niškega Radničkega, ki pa je že z uvrstitvijo v osmino finala pripravil veliko presenečenje glede na to, kako igra v domačem prvenstvu. Trener Nenković tako ni brez vsakega upanja, saj Feyenoord ni več tista ekipa, kot je bila pred leti (trenutno je na sredini začasne lestvice nizozemskega prvenstva). Zato, če bodo njegovi varovanci ponovili igro iz prejšnjih kol proti Napoliju in Grasshoppersu, ne izključuje napredovanja. Edino za to mu je žal, da bo povratno srečanje v Rotterdamu.

V pokalu UEFA ima sedaj svoje zastopnike še 11 držav, Jugoslavija je torej med tistimi, ki imajo še po dva svoja predstavnika. Poleg Jugoslavije imajo namreč po dve moštvi še Belgija, ZRN, Španija in Škotska.

Budućnost Vardar - Beograd, Olimpija - Crvena zvezda, Osijek - Hajduk, Partizan - Tęteks, Radnički - Zagreb, Vojvodina - Sarajevo (danes), Rijeka - Sloboda.

OSMINE FINALA (25. 11.)

- Lokeren (Bel.) - Kaiserslautern (ZRN)
- Real Madrid (Šp.) - Rapid Dunaj (Av.)
- Aberdeen (Škotska) - Hamburger (ZRN)
- Göteborg (Šve.) - Dinamo Bukarešta (Rom.)
- Sporting Lizbona (Port.) - Neuchatel Xamax (Švi.)
- Winterslag (Bel.) - Dundee United (Škotska)
- RADNIČKI NIŠ (Jug.) - Feyenoord (Niz.)
- FC Valencia (Šp.) - HAJDUK SPLIT (Jug.)

Povratna srečanja osmine finala bodo na sporedu 9. decembra t.l.

Operacija Betteže

TURIN — Juventusovega napadalca Bettego bodo danes operirali in mu dali nogo v mavec. Zdravniški izvid je pokazal, da ima ta nogometaš poškodovane kolenske vezi. Nogo bo imel v mavcu 30 do 40 dni, na nogometno igrišče pa se bo lahko vrnil šele čez nekaj mesecev.

KOŠARKA

Radnički praznih rok

V anticipiranem srečanju 6. kola I. jugoslovanske zvezne moške košarkarske lige je sinoči Radnički doma izgubil srečanje z Zadrom s 93:104 (47:58).

Danes bodo na sporedu še te tekme: Cibona - Iskra Olimpija, Šibenka - Rabotnički, Crvena zvezda - Partizan, Budućnost - Borac, Sloboda - Bosna.

NOGOMET — V JUTRIŠNJEM 8. KOLU 2. AMATERSKE LIGE

V OSPREDJU DERBI MED KRASOM IN PRIMORJEM

Zarja in Breg pred domačim občinstvom - V I. AL bodo Križani skušali osvojiti drugi prvenstveni par točk
V 3. AL na Tržaškem težko gostovanje Primorca, Gaja pa proti poprečni Ederi - V 3. AL na Goriškem Mladost proti solidnemu Piedimontu, Štandrežci in Sovodenjci pa računajo na zmago

1. AMATERSKA LIGA

Vesna — Muggesana

Po nedeljskem porazu v Lignanu je vzdušje v taboru Vesne nekoliko napeto. Navijači so razočarani in zato kritični do ekipe, ki je na spodnjem delu lestvice. Nogometaši pa zaradi tega niso potrti, proti Muggesani bodo prav gotovo napeli vse sile ter odločno jurišali na drugo prvenstveno zmago, s katero bi dokazali, da ekipa ni v krizi kot mnogi morda prezgodaj trdijo.

2. AL NA TRŽAŠKEM

Kras — Primorje

Pred derbijem smo se obrnili do trenerja Krasa Manzutta in mu zastavili nekaj vprašanj

«Je ekipa do sedaj upravičila pričakovanja?»

«Če hočem biti iskren, moram reči, da ne, predvsem če upoštevamo, da smo se na Kacetovem memorialu dobro izkazali. Prav zaradi tega sem sam kot tudi vsi drugi mnogo več pričakoval od ekipe.»

«Kje je torej vzrok?»

«Morda ker v začetnem delu nismo imeli urejene obrambe. Zato smo v teku prvenstva še ojačili ekipo in sedaj mislim, da smo na dobri poti.»

«Borza nogometašev amaterjev se je zaključila 31. oktobra, torej niso več možne spremembe. Je ekipa Krasa sedaj popolna?»

«Kot sem že prej omenil, smo bili aktivni do zadnjih dni, saj je napadalec Lanza prestopil v naše vrste pred dvema tednoma. Mislim, da je s tem ekipa popolna. Morda imam na razpolago celo še preveč nogometašev in zato se že postavlja vprašanje, koga pustiti na klopci. Mislim pa, da je to povsem pozitivno, saj s tem postaja konkurenca ostrejša in to gre v prid ekipe in samih nogometašev. Res je, da treba tudi rezervam dati zadoščenje, vendar to ni lahko. Prvenstvo pa je dolgo in zato mislim, da bodo vsi prišli na svoj račun, če bodo imeli zaupanje.»

«V nedeljo bo derbi s Primorjem. Kaj predvidevaš?»

«Po pravici povedano Primorja se nekoliko bojim. Čeprav je proseška enajsterica na spodnjem delu lestvice, mislim, da je to le začasno. Primorje je v začetnem delu imelo morda preveč smole. V svoji sredi imajo Prosečani izkušene nogometaše, zato bodo prej ali slej prišli tudi rezultati. Proti Primorju bi se zadovoljil tudi z remijem. Problemov glede postave ne bi smelo biti. Na razpolago imam vse nogometaše, upam na lepo vreme in seveda na lep derbi, tako da bodo navijači obeh strani prišli na svoj račun.»

Zarja — Libertas

Tržačani, ki so letos očitno slabo startali, bodo prišli v Bazovico s trdnim namenom, da neporaženi zapustijo igrišče. Zarjani pa seveda po treh remijih računajo na kaj več kot na eno samo točko tudi upoštevajoč dejstvo, da je Libertas do sedaj povsem razočaral v napadu, saj so Tržačani v sedmih tekmah dali samo dva gola.

Breg — Op. Supercaffè

V tem srečanju «plavi» odločno jurišajo na zmago, čeprav se zavedajo, da naloga ne bo lahka. Ekipa Op. Supercaffè si je po slabem startu v zadnjih treh nastopih precej opomogla in ima enako število točk (6) kot Breg.

3. AMATERSKA LIGA

Esperia S. Giov. - Primorec

Po nedeljskem počitku čaka Trebence naporno, vendar ne brezupno gostovanje. Čeprav domačini merijo na celotni izkupiček, Trebenci ne obupujejo, ker so prepričani, da bodo na igrišču pokazali, česa so zmožni.

Edera — Gaja

«V tretje gre rado» pravijo gajevci, ki so zmagali obe tekmi v gosteh, zato tudi jutri jim poprečna Edera ne bi smela delati preglavic, čeprav bodo morali na igrišče brez Borisa Rismonda, ki se je v sredo poškodoval v prometni nesreči. B.R.

3. AL NA GORIŠKEM

Poggio — Sovodnje

Po nedeljskem polovičnem spodrsljaju na lastnem igrišču proti skromnemu Beglianu, se Sovodenjcem ponuja priložnost, da v Zdravščini popravijo slab vtis, ki so ga zapustili na zadnjem srečanju. Poggio je namreč letos precej slabo pričel prvenstvo (ena zmaga in štirje porazi), kar daje upati, da slovenski ekipi ne bo delal prevelikih preglavic. Sicer pa je znano, da je Poggio na lastnem igrišču trd oreh za vsako ekipo.

Juventina — Vermegliano

Štandrežcem so tokrat potrebni obe točki, če hočejo računati na boljše mesto na lestvici. Ekipa je sicer že v nedeljo ter v srečanju proti Romani pokazala znaten napredek, kar pomeni, da je prišla v formo. Jutrišnje srečanje pa ne bo lahko za Borghesove varovance.

Mladost — Piedimonte

Mladost bo tokrat imela precej težko nalogo proti Piedimontu, ki je med boljšimi ekipami prvenstva. Zato bo naloga Ferletiča in tovarišev dokaj zahtevna, čeprav bodo Kraševci z učinkovito igro dosegli dober rezultat, tudi spričo tega, kar so pokazali prejšnjo soboto proti vodečemu Isonzu. Manj napak v obrambi pa bodo rezultati na dlani.

(pr)

Totocalcio

Avellino - Ascoli	1
Cagliari - Catanzaro	1 X 2
Cesena - Fiorentina	2
Genoa - Juventus	X 2
Milan - Como	1
Roma - Bologna	1
Torino - Napoli	1 X
Udinese - Inter	1 X 2
Bari - Foggia	X 1
Pescara - Sampdoria	1
Nocerina - Ternana	1
Pistoiese - Lazio	X 2
Akragas - Messina	1

Mladinke Sloge (na sliki med srečanjem z Vivai Busà) so v soboto proti Volleyu prepričljivo zmagale, čeprav so nastopile brez svojih treh standardnih igralk

KOŠARKA — V PRVENSTVU C-1 LIGE

Jadranovci na prvem gostovanju

V Reggio Emilii se bodo pomerili s solidno peterko Fornaciari
Jadran v okrnjeni postavi - Tekma neposredno tudi po radiu

Jadran čaka drevi prvo in obenem zelo težko gostovanje v letošnjem prvenstvu. V Reggio Emilii se bo namreč pomeril s peterko Fornaciari, ki je v prvem kolu zanesljivo odpravila ekipo Canelle, nato pa v gosteh še Gico iz Trevisa. Kaj se torej obeta našim košarkarjem?

«Fornaciari sodi v ožji krog favoritov za končno zmago,» nam je dejal Marko Ban. «Letos je namreč precej okrepil svoje vrste z igralci ki so celo nastopali v prvi in drugi italijanski lgi. Lahko celo računa na tri dvometraše, ostali pa so izredno natančni pri metu od daleč. Že po tej tekmi so se bo torej pokazalo, kakšne možnosti imamo v tej kategoriji.»

«Kako menite, da se boste učinkovito zoperstavili tem visokim igralcem?»

«Na srečo je poprečna starost na naši strani, zato računamo, da jim bomo vsilili svoj hitri tempo igre, ki je naše najučinkovitejše orožje.»

«Imate kakšne težave s sestavo ekipe?»

«Na žalost jih imamo. Klobas še ni popolnoma okreval po operaciji in gotovo ne bo igral. Verjetno pa ne bo nastopil niti Ivo Starc, ki ima težave s hrbtom, saj ni ves teden treniral. Klobasova odsotnost se bo zlasti poznala v obrambi, doprinos Iva pa nam bo gotovo manjkal v napadu.»

«Ste ta teden morda poskušali kake nove taktične variante?»

«Vadili nismo nobenih novih shem, ampak smo ves trud posvetili zlasti protinapadu. Trener Splichal pa je z opravljenim delom zadovoljen. Tudi vzdušje v ekipi je po dveh zaporednih zmagah na višku in to se pozna tudi pri treningu. Resno in zavzeto delamo, ker se dobro zavedamo, da je to za nas najtežji mesec. Po gostovanju v Reggio Emilii nas namreč čaka peterka Bergama, ki je verjetno najmočnejša v tem prvenstvu, nato pa spet dve gostovanji.»

«Bi morebitni poraz hudo načel moralo v ekipi?»

«Vsako gostovanje je težko in bi nam bili zato dve novi točki več kot dobrodošli. Vsekakor menim, da razpoloženje lahko upade tedaj, ko zgubimo tiste tekme, kjer smo računali na uspeh, na gostovanju pa je tvegano z gotovostjo računati na zmago.»

Za zveste navijače, ki tokrat ne bodo mogli spremljati Jadrana v Reggio Emilio, pa imamo razveseljivo vest, da bodo srečanje lahko neposredno spremljali po Radiu Express iz Trsta (na srednji valovni dolžini 95 Mhz) z začetkom ob 21. uri, in sicer na račun nekaterih slovenskih podjetij, ki so omogočila ta direkten prenos.

Avtobus z igralci in navijači pa bo odpotoval ob 13.15 z Občin in sicer izpred bara «Central» v Narodni ulici, ob 13.30 pa s Proseka. V avtobusu je še nekaj prostih mest za navijače, ki lahko pridejo neposredno na Občine oz. na Prosek. Cena potovanja znaša 15 tisoč lir.

NOGOMET

MADRID — Nogometaši španske drugoligaške nogometne ekipe Almerie že peti dan štavkajo na sedežu španske nogometne zveze. Nekateri med njimi namreč niso dobili plače že kar celi dve leti.

Zveza španskih nogometašev je zagrozila s solidarnostnimi akcijami, če vodstvo Almerie ne bo ugodilo zahtevam njenih nogometašev.

Domači šport

VAM PREDSTAVI

vse za šport in prosti čas

Papi Sport

VEČ ŠPORTA - VEČ ZDRAVJA

Briščki - Girandole 42/B

DANES

SOBOTA, 7. NOVEMBRA 1981

NOGOMET

UNDER 20

14.30 v Dolini: Breg - Edile Adriatica; 14.30 v Križu: Vesna - Opicina;

NAJMLAJŠI

15.30 v Sovodnjah: Sovodnje - Lucinico;

CICIBANI

14.45 v Dolini: Breg - Fortitudo;

MLAJŠI CICIBANI

15.30 v Dolini: Breg - Fortitudo;

KOŠARKA

MOŠKA C - 1 LIGA

21.00 v Reggio Emilii: Fornaciari - Jadran;

NARAŠČAJNIKI

15.30 v Gradežu: Grado - Dom;

NAMIZNI TENIS

MOŠKA PROMOCIJSKA LIGA

20.00 v Križu: Mladina - Ente Porto;

ODBOJKA

ŽENSKI TURNIR SV. MARTINA

18.00 na Proseku: Branik - Kontovel; 20.00 na Proseku: Sokol - OMA;

MOŠKA C - 1 LIGA

18.00 v Trstu, «1. maj»: Bor JIK Banka - Intrepida Gorian;

MLADINKE

18.30 v Trstu, «1. maj»: Bor - Sokol; 20.00 pri Banih: Sloga - Vivai Busà;

DEKLICE

15.00 v Trstu, Petrarca: OMA A - Bor; 18.00 pri Banih: Sloga - Breg; 18.00 v Trstu, Petrarca: OMA B - Sokol;

JUTRI

NEDELJA, 8. NOVEMBRA 1981

NOGOMET

1. AMATERSKA LIGA

14.30 v Križu: Vesna - Muggesana;

2. AMATERSKA LIGA

14.30 v Bazovici: Zarja - Libertas; 14.30 v Dolini: Breg Op. Supercaffè; 14.30 v Repnu: Kras - Primorje;

3. AMATERSKA LIGA

12.00 v Trstu, Sv. Ivan: Esperia SI - Primorec; 10.30 v Trstu, Ulica Flavia: Edera - Gaja; 14.30 v Zdravščini: Poggio - Sovodnje; 14.30 v Štandrežu: Juventina - Vermegliano; 14.30 v Doberdobu: Mladost - Piedimonte;

NARAŠČAJNIKI

12.15 v Ribiškem naselju: CGS - Gaja; 10.30 v Repnu: Kras - S. Andrea; 9.30 v Štandrežu: Juventina - Medeuzza;

NAJMLAJŠI

8.00 v Miljah: Fortitudo - Breg; 11.45 na Opčinah: Roianese - Primorje; 13.15 na Opčinah: CGS - Zarja;

ZAČETNIKI

9.15 v Miljah: Muggesana - Breg; 10.30 v Trebčah: Primorec - Chiarbola B; 12.30 na Opčinah: CGS - Kras; 11.00 v Moši: Mossa - Sovodnje;

ODBOJKA

ŽENSKI TURNIR SV. MARTINA

15.30 na Proseku: nastopata tudi Kontovel in Sokol;

DEKLICE

9.30 na Proseku: Kontovel - Volley Club;

KOŠARKA

NARAŠČAJNIKI

9.00 na Opčinah: Jadran - Ricreatori; 9.30 na Kontovelu: Kontovel - Libertas A; 11.30 v Trstu, «1. maj»: Bor - SKT;

TURNIR «TRIESTE SPORT»

18.00 v Trstu, Istrska ulica: Bor - Ferroviario;

NAMIZNI TENIS

ŽENSKA A LIGA

10.00 v S. Elpidiu al mare: Waltercass - Kras;

MOŠKA C LIGA

10.00 v Križu: Mladina - Lupino;

MOŠKA PROMOCIJSKA LIGA

11.00 v Trstu, «1. maj»: Bor - TTT;

10.00 v Gorici: Ardita - Kras;

KOTALKANJE

REVIJA UG GORIZIANA

16.00 v Gorici, Korn: nastopa tudi Polet.

OBVESTILA

Z Jadranom v Reggio Emilio

Jadran vabi navijače na prvenstveno košarkarsko tekmo, ki bo danes, 7. novembra, v Reggio Emilii s tamkajšnjim moštvom Fornaciari. Odhod avtobusa ob 13.15, cena vožnje pa je 15.000 lir.

* * *

ŠD Mladina smučarski odsek

priredi jutri, 8. t.m., v okviru sejma smučarske opreme «90 MINUT Z ELANOM»

Predvajali bomo filme o Stenmarku, Križaju in drugih. Začetek ob 15.30 v domu «Albert Sirk». Sirk».

* * *

ŠD Mladina

prireja ritmično telovadbo za odrasle v prostorih starega vrtca šole «Albert Sirk» v Križu. Vpisovanje in trening se začneta v torek, 10. novembra, od 19. do 20. ure.

ŠAH — NA SP V MERANU

KORČNOJ DOBIL ŠE ENO TOČKO

Karpov v seštevku še vedno vodi (s 4:2)

MERAN — Trinajstica je tokrat Korčnoju prinesla srečo: svetovni prvak Karpov je namreč včeraj že pred nadaljevanjem (v četrtek prekinjene) trinajste partije obvestil sodnike, da to partijo predaja. Analize, ki so jih njegovi sekundanti prav gotovo opravili že ponoči, so jasno pokazale, da iz Korčnojevih klešč, v katere je zašel, ni mogoče rešiti ničesar. Korčnoj je namreč že v začetnem delu partije igral izredno borbeno, napadalno ter zagrizeno in takoj je bilo opaziti, da je Karpov v težavah.

Karpov kljub porazu sicer še vedno vodi s 4:2, vendar pa potek tega dvoboja dokazuje, da postaja Korčnoj vse bolj nevaren, saj se njegova forma vidno izboljšuje.

Štirinajsta partija bo na sporedu danes.

TENIS

KIM KUP

TURIN — V nadaljevanju mednarodnega ženskega teniškega turnirja za Kim Cup so dosegli včeraj te izide:

Barker (Ev.) - King (Am.) 7:6, 6:0
Navratilova (Am.) - Wade (Ev.) 6:2, 6:2
Ruzici (Ev.) - Allen (Am.) 6:3, 5:1

Allenova si je med sinočnjim nastopom izpahnila ramo in je odstopila. Po drugem dnevu vodi Amerika proti Evropi s 6:4

KOŠARKA

Borovi kadeti na turnirju Trieste sport

Borova kadetska postava bo danes in jutri gostovala na turnirju Trieste sport, ki ga prireja društvo Don Bosco. Poleg Rasenijevih varovancev in organizatorjev bosta nastopili še Ferroviario in Alabarda.

Prvo tekmo bo Bor igral s Ferroviariom. Ekipi se bosta pomerili v telovadnici v Istrski ulici ob 16.15, medtem ko bosta finalni srečanji jutri z začetkom ob 18 uri.

BOKS

MILAN — Paolo Castrovilli je obranil svoj naslov italijanskega boksarskega prvaka mušje teže. Po točkah je premagal v 12 krogih Giovannija Camputara.

ODBOJKA — V PRVENSTVU MOŠKE C-1 LIGE

Bor JIK Banka letos med favoriti

V tej vlogi bodo igrali predvsem zaradi svoje izkušenosti
V ostalih ligah precej zanimivih nastopov naših šesterk
Jutri družabno srečanje Borovih odbojkarjev vseh generacij

Poleg običajnih prvenstev v mlajših kategorijah se bo pričel boj za točke danes še v moški C-1 ligi. Barve naše odbojke bo v tej konkurenci branila šesterka Bora JIK Banke. Poleg tega bo danes in jutri še zanimiv ženski turnir na Proseku v organizaciji ŠD Kontovel. Ob vsem tem ne smemo še pozabiti na prijateljsko srečanje vseh odbojkarskih generacij pri ŠZ Bor jutri popoldane na stadionu «1. maj».

Moška C-1 liga

Odbojkarji Bora JIK Banke bodo letos odigrali prvo tekmo v C-1 ligi pred domačimi gledalci. Gostili bodo novinca v tej konkurenci Intrepido Gorian, ki je lani igrala v C-2 ligi in je (nasprotno od naših fantov) napravila kakovostni skok. V letošnjem povsem spremenjenem prvenstvu moške C-1 lige nastopa 144 šesterk, ki so porazdeljene v 12 skupin po 12 zastopnikov, le-te pa so deljene v dve podskupini s 6 ekipami. Prve tri iz vsake podskupine bodo igrale v drugem delu med seboj za napredovanje in zmagovalec napreduje neposredno. Drugouvrščena šesterka bo igrala v play offu z ekipo iz B lige. V skupini slabših šestih šesterk pa zadnje tri nazadujejo v nižjo C-2 ligo. To bo letošnja povsem spremenjena prvenstvena pot skoraj vseh prvenstev.

Če se povrnemo k samemu nastopu Bora JIK Banke bi morali biti Veljak in tovariši favoriti. Izkustvo je le na strani naših fantov.

Mladinke

Popoldne bo na stadionu «1. maj» slovenski derbi med Borom in Sokolom.

Obe slovenski šesterki doslej nista poželi kakšnega posebnega uspeha, saj ima Bor dve točki, Sokol pa je zaenkrat praznih rok. V tem neposrednem obračunu so favoritinje domačinke, ki so med tednom v Gradišču igrale res odlično. Mladinke Sloge so favoritinje v neposrednem obračunu vrsto Vivai Busa, ki je izgubila že prvo srečanje s slovenskimi odbojkaricami.

Deklice

Pri Banih bo zanimiv derbi med domačo vrsto Sloge in Brega. Igralke iz Doline so v B skupini nesporne favoritinje za končno zmago in slej ko prej njihova zmagovita pot se ne bi smela zaustaviti niti pred to prvenstveno zapreko. Mlade borovke bodo gostile prvo postavo OMA in so tudi drugič v neposrednem obračunu s temi nasprotnicami obsojene na neuspeh. Velika izenačenost pa se obeta v srečanju med Sokolom in drugo postavo OMA. Jutri dopoldne bo Kontovel, ki je med tednom odpravil Bor (lahko bi rekli po hitrem postopku) gostil skromni Volley club, ki je obsojen na neuspeh.

Mladinci

Vrsta Bora bo tokrat počivala, ker je bila ekipa Intrepide izločena iz nadaljnjega tekmovanja, kar se ni prikazala na dveh tekmah

Prijateljsko snidenje pri ŠZ Bor

Odbojkarska sekcija Bora organizira jutri popoldne ob 14.30 po otvoritvi fotografske razstave Maria Magajne prijateljsko srečanje vseh odbojkarjev in odbojkaric pri Boru, ki so oblekli plavo majico združenja v dosedanjih skoraj 22 letih uspešnega nastopanja. Na stadionu «1. maj» bo poleg prijateljskega srečanja tudi tombola z bogatimi nagradami.

G. F.

Vabilo za današnjo manifestacijo za mir

Enotni pripravljalni odbor poziva mladino in športnike z zahodnega in vzhodnega Krasa ter zgoniške, repentabrske in devinsko - nabrežinske občine, da se množično udeležijo današnje enotne manifestacije za mir in razorožitev v svetu.

Za mlade in športnike vzhodnokraškega območja je zbirališče ob 18. uri pred Prosvetnim domom na Opčinah, mladi in športniki iz devinsko - nabrežinske, repentabrske in zgoniške občine ter zahodnega Krasa pa se bodo zbrali ob 18.30 pred spomenikom na Proseku. Sprevoda z baklami in z godbami na pihala iz Križa, Nabrežine, Trebč in s Proseka se bosta srečali pod razgliediščem na Napoleonski cesti pri Kontovelu, kjer bo zagorel kres miru in sožitja med narodi v svetu. Prireditev bo ob vsakem vremenu.

NAMIZNI TENIS — V ŽENSKI A LIGI

Krasova ekipa jutri brez Miličeve

Uspeh krasovk kljub temu ni povsem izključen
Štirje nastopi naših moških v nižjih ligah

V okviru 4. kola ženske namiznoteniške ekipne A lige se bo jutri ob 10. uri Kras pomeril v S. Elpidiju al Mare s tamkajšnjim Waltercassom, ki je še nepremagan na vrhu lestvice. Krasova dekleta imajo le dve točki manj od nasprotnika in imajo tako možnost, da v primeru zmage dohitijo svoje jutrišnje nasprotnice na drugem mestu lestvice. Ta podvig, ki je bil še do pred nekaj dnevi skoraj zanesljiv, pa je danes negotov in težko je napovedati zmagovalca tega srečanja. Sonja Milič, ki je v tem delu sezone v izvrstni formi, je namreč zbolela za gripo, tako da sploh v tem tednu ni trenirala in tudi če se bo podala na gostovanje, zanesljivo ne bo stopila za zeleno mizo. Vsa odgovornost bo tako padla na mladi tandem Sonja Doljak - Damjana Sedmak, ki imata na papirju približno enake možnosti za uspeh kot domačinke, ki pa razpolagajo z izkušeno in solidno postavo Mauriello, Saporetti in Mannicci. Če krasevki zaigrata sproščeno in samozavestno, lahko pripravita tudi presenečenje. Za tak podvig pa bo potrebna maksimalna koncentracija in motivacija, zato bo odločujočega pomena, če bosta vzdržali psihični pritisk.

B. S.

MOŠKA C LIGA

Ekipa Mladine A pa bo jutri ob 10. uri sprejela v goste ekipo US Lupino iz Trevisa. Čeprav bodo Križani igrali na domačih tleh se tudi njim obeta težak nastop. Poleg tega imajo za sabo že vrsto porazov, ki prav nič ne razveseljujejo trenerjev, ki kljub uvedbi novih ukrepov, še niso dosegli zastavljenega cilja.

A. S.

MOŠKA PROMOCIJSKA LIGA

V drugem kolu moškega promocijskega prvenstva bodo zaposlene vse tri slovenske ekipe. Kriška Mladina se bo že danes ob 20. uri pomerila v Križu s tržaškim Ente porto, jutri bo Bor ob 11. uri gostil na stadionu «1. maj» v Trstu ekipo Tennis tavolo Trieste, ob 10. uri pa se bo Kras pomeril v Gorici s tamkajšnjo Ardito.

B. S.

TOTIP

1. —	prvi	2	1	
	drugi	2	X	
2. —	prvi	1	X	
	drugi	1	2	
3. —	prvi	1	X	2
	drugi	X	1	2
4. —	prvi	X	2	
	drugi	X	1	
5. —	drvi	1	1	
	drugi	1	X	
6. —	prvi	X	2	1
	drugi	X	1	X

ŠD MLADINA

Prireja od 7. do 14. novembra v Domu Albert Sirk v Križu

SEJEM RABLJENE IN NOVE SMUČARSKE OPREME

URNIK: jutri od 14. do 20.30 — v nedeljo od 10. do 21. ure — od ponedeljka do petka od 16. do 21. ure, z zaključkom v soboto, 14. novembra, od 10. do 20.30

Pri nas boste lahko dobili opremo najboljših firm. — V okviru sejma bo ob 15.30 na sporedu film «90 minut z Elanom».

— Zastopnik italijanskih dobaviteljev YU SKI POOLU

— Dobavitelj opreme JUGOSLOVANSKI ALPSKI SMUČARSKI REPREZENTANCI

— PRODAJA OPREME NEPOSREDNO OD PROIZVAJALCEV

— Popoln servis za smuči in popravila

Lipica SPORT

Bazovica - Ul. Dragotin Kette 2 - Trst

Mabasport

Ul. Cosulich 91 - Tržič (GO) - tel. 0481/45-680

prisoten danes, 7., in jutri, 8. novembra, v KRIŽU na SEJMU SMUČARSKE OPREME ki ga prireja ŠD Mladina

Uredništvo, uprava, oglasni oddelek,
TRST, Ul. Montecchi 6, PP 559 Tel. (040) 79 46 72 (4 linije)
Podružnica Gorica, Drevored 24 Maggio 1 — Tel. (0481) 8 33 82 - 8 57 23
Naročnina
Mesečna 7.000 lir — celoletna 84.000
V SFRJ številka 5,50 din, ob nedeljah 6,00 din, za zasebnike mesečno 80.00, letno 800.00 din, za organizacije in podjetja mesečno 100.00, letno 1000.00.
Poštni tekoči račun za Italijo Založništvo tržaškega tiska, Trst 11-5374

PRIMORSKI DNEVNIK

Stran 6 7. novembra 1981

Za SFRJ Žiro račun 50101-603-45361 «ADIT» DZS 61000 Ljubljana Gradišče 10/II. nad., telefon 22207
Oglasi Ob delavnikih: trgovski 1 modul (šir. 1 st., viš. 43 mm) 27.000 lir. Finančni 900, legalni 800, osmrtnice 300, sožalja 400 lir za mm višine v širini 1 stolpca. Mali oglasi 200 lir beseda. Ob praznikih: povišek 20%. IVA 15%. Oglasi iz dežele Furlanije-Julijske krajine se naročajo pri oglasnem oddelku ali upravi, iz vseh drugih dežel v Italiji pri SPI.
Odgovorni urednik Gorazd Vesel
Izdaja in tiska ZTT Trst
Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

PO RAZPRAVI V OZN O NOVEM SVETOVNEM GOSPODARSKEM REDU

«Duha Cancuna» je treba ostvariti z obnovitvijo globalnih pogovorov

Dvoumna stališča ZDA, ki so še vedno glavna ovira za pogajanja - Diplomatska prizadevanja glede postopka za nadaljevanje dialoga Sever-Jug

(Dopisnik Dela za Primorski dnevnik)

NEW YORK — Diplomati na East riverju bodo v prihodnjih dneh poskusili doseči sporazum za zaprtimi vrati o tem, kako in kje naj se nadaljujejo pogovori o preureditvi svetovnega gospodarskega reda. To je, za sedaj, edini jasen sklep neobičajno kratke razprave v generalni skupščini OZN o tem vprašanju, ki je že nekaj let na dnevnem redu v svetovnih forumih. V sredo je iraški diplomat Ismet Kittani, ki predseduje skupščini, odprl razpravo, po desetih nastopih pa jo je bil prisiljen v četrtek skleniti s tem, da se je začasno ta tema snela z dnevnega reda, dokler diplomatske konsultacije ne odprejo tej najpomembnejši temi jasnejšega izhoda.

Preuranjeno bi bilo sicer trditi, da se je enostavno ponovilo, kar se s tem najpomembnejšim svetovnim gospodarskim vprašanjem dogaja zadnji dve leti, ko je najprej generalna skupščina OZN odločila, da se začnejo gospodarski pogovori med vsemi državami, nato pa posvetila pretekle jeseni tem vprašanjem posebno zasedanje. Niti izredno zasedanje niti poznejše razprave za kulisami niso namreč premaknili stvar z mrtve točke: najprej zaradi ameriško - angleško - nemškega, nato pa po krivdi izključno ameriškega nasprotovanja. Ta zastoj je bil razlog, da se je pred kratkim odvijal v mehiškem Cancunu sestanek šefov držav in vlad 22 razvitih in dežel v razvoju, z osnovnim smotrom, da poskusi obnoviti prekinjeni dialog.

V palači OZN na East riverju so se v sredo in četrtek vsi govorniki po vrsti zavzemali za dogovarjanje. Zastopnica ZDA Jean Kirkpatrick je celo ponovila izraze, ki se jih je v Cancunu poslužil gostitelj, mehiški predsednik Lopez Portillo, ko je govorila o potrebi, da se «duh Cancuna» prenese na vsa področja OZN. To je bil skupni imenovalec desetine govornikov, ki so nastopili v imenu svoje ali večjih skupin držav: politična volja, da se pogovori nadaljujejo, je prišla do izraza v Cancunu, lotimo se zdaj dela. V to smer je zlasti pritisnil alžirski predstavnik Muhamed Bendjaoui, predsednik «skupine 77», ki združuje pri gospodarskih vprašanjih države v razvoju.

V imenu Evropske gospodarske skupnosti je angleški veleposlanik Anthony Parsons izjavil, da predstavljajo prejšnji sklepi OZN dovolj dobro osnovo za nadaljevanje pogovorov. Poljak Eugenius Wyzner je dejal nekaj sličnega v imenu vzhodnoevropskih držav, ki so bile sicer odsotne iz dialoga v Cancunu. Podobne izjave so dali tudi predstavniki Avstralije, bogate države, katere gospodarski interesi pa jo navajajo, da se v OZN često uvršča k zastopnikom tretjega sveta, nato pa še zastopniki Finske, Kitajske, Norveške, Švedske, Kanade in Avstrije.

Kot v Cancunu, je tudi v Stekleni palači vladalo veliko pričakovanje za nastop zastopnika ZDA. Za to je bilo naravno več razlogov. Prvič, ker so na zimo ostale ZDA edini nasprotnik pogovorov, drugič pa, ker baje v ameriškem vrhu različno tolmačijo izid srečanja v Cancunu: po ameriški diplomaciji se je namreč tam Washington navsezadnje pokoril volji večine sveta, da se pogaja, toda po mnenju nekaterih funkcionarjev Bele hiše so se pravzaprav ostale države približale pogledom Washingtona o tem, kaj je treba počenjati s svetovno gospodarsko situacijo.

Jean Kirkpatrick ni povsem odklonila te dvoumnosti. Njena teza se glasi: Nismo hoteli sodelovati v tej razpravi, ker smo mislili, da je preuranjena, dokler trajajo razgovori o tem, kako in kje naj se pogovarjamo. Premislili smo se, da ni videti, da podcenjujemo problem ali da ne želimo sodelovati. Sedaj je pa ambicija ZDA, da se začuva in ustvarja «duh Cancuna», da se obrani ta «krhki, novi začetek».

Sluh, izvežban v prevajanje diplomatskega žargona v razumljiv jezik nima seveda težav, da pač iz te kratke serije kratkih govorov izvleče sklep, da predstavniki raznih držav vidijo v istih stvareh povsem različne stvari. Kar je na primer za Alžirca «pravica», je za govornike bogatih držav «možnost korekcije» svetovnega gospodarskega ustroja, ki naj bi vsem dale nekaj več. No. Na East riverju je še daleč od teh bistvenih, odnosno vsebinskih vprašanj. Za sedaj je še vedno prvi problem, kako opredeliti postopek pogovorov. Na javni sceni so v sredo in četrtek vsi hvalili duha sodelovanja, ki je prišel nedavno do izraza v Cancunu. V naslednjih dneh je na diplomatih, da prevedejo to v sporazum o tem, kako naj se vodijo pogajanja.

DRAGIŠA BOŠKOVIĆ

OSREDNJE VPRAŠANJE DRUGEGA DNEVA STROKOVNEGA POSVETA ZGODOVINARJEV V VIDMU

Odnosi med slovenskim in italijanskim partizanskim gibanjem

VIDEM — *Zelo težko je v en sam članek strniti tudi najosnovnejše misli iz kar osmih obširnih poročil, ki so jih zgodovinarji imeli na včerajšnjem drugem dnevu videmskega posveta o odporniškem gibanju v Furlaniji in o nacionalnem vprašanju ob jugoslovansko - italijanski meji. Kar v naprej moramo povedati, da se «nacionalno vprašanje — questione nazionale» različno tolmači pri slovenskih in italijanskih diskutantih. Pri Slovencih s tem predvsem tolmačijo narodnostno vprašanje, za Italijane pa ima beseda nacionalno predvsem pomen države, torej govor je predvsem o vprašanjih, ki so v zvezi s problemom novih meja med Jugoslavijo in Italijo v takratnih vojnih letih.*

Močan in tehten je bil včerajšnji doprinos slovenskih zgodovinarjev in proučevalcev zgodovine temu videmskemu posvetu. V dopoldanskih urah je dr. Tone Ferenc izčrpno prikazal težnje slovenskega osvobodilnega gibanja v letih 1942-43, da bi prišlo do ustanovitve furlansko - italijanskega partizanskega gibanja v Furlaniji in Julijski Benečiji, pomoč, ki so jo dajale takrat sicer še skromne slovenske partizanske edinice tistim posameznikom italijanske narodnosti, ki so se hoteli boriti proti fašizmu. Podrobno je dr. Ferenc, na podlagi ohranjene dokumentacije slovenskih partizanskih edinic, obrazložil vse poizkuse v Benečiji, v Brdih, v Furlaniji in tudi na Goriškem ter na Krasu, najprej skromne, po septembru 1943 pa že številnejše, da bi prišlo do ustanovitve teh italijanskih edinic, in tudi nesporazume do katerih je prišlo med slovenskimi partizani in italijanskimi garibaldinci glede porazdelitve operativnih področij. Marsikdo med italijanskimi poslušalci je izrazil začudenje, da lahko slovensko zgodovinopisje črpa podatke iz tako bogate dokumentacije.

Prav tako bogato dokumentirano je bilo popoldansko poročilo Dušana Bibra, ki je poročal o zavezniških vojaških misijah v Sloveniji in še posebej v slovenskem Primorju v letih 1944-45. Biber je svoje poročilo sestavil na podlagi dosegljivih angleških dokumentov, to je v glavnem poročil šefov teh misij angleškemu štabu. Po prvih poizkusih Angležev da bi poslali svoje misije četnikom, teh pa angleški padalci na Primorskem niso sploh našli, ker jih ni bilo, so misije prišle k partizanom. Velikokrat, tako je razvidno iz poročil, so šefi misij dajali svojim nadrejenim navodila naj se partizanom nudi primerna pomoč, marsikdaj pa so igrali člani teh misij dvomljivo politično vlogo, še posebej ob koncu vojne, ko se je že pričelo bolj živahno in tudi ne vedno soglasno razpravljati o bodočih mejah in o potrebi Angležev, da imajo prost koridor iz Trsta v Avstrijo.

Z vprašanjem zavezniških misij, tokrat v Furlaniji pri garibaldincih in pri ozopovcih, se je soočil tudi Giampaolo Valdevit iz Trsta. Tudi on je uporabil v svoji raziskavi dokumente iz angleških arhivov in je iz teh dokumentov izluščil predvsem tiste v katerih je govor o prizadevanju Angležev, tako v odnosih do Italijanov kot do Jugoslovanov, za povojno ureditev naše dežele.

Marsikaj zanimivega, čeprav zelo splošnega v italijanskem smislu, je o odnosih med odporništvom in zahodnimi zavezniki povedala Elena Agarossi s palermske univerze. Zjutraj je prof. Filippo Frassati iz Pize govoril predvsem o vojaških aspektih odporniškega gibanja, o dogodkih 8. septembra 1943 in o Churchillovi strategiji, da bi prišel v srednjo Evropo pred Sovjeti. Giampaolo Gallo pa je podrobno obrazložil odnos med vodstvom KPI in furlanskimi garibaldinskimi enotami. Poročilo je imel tudi Avstrijec prof. R. Wagnleitner z univerze v Salzburgu in sicer o angleških stališčih do zasedbe Avstrije in s tem v zvezi omenil tudi vprašanje ureditve meja med Avstrijo in Jugoslavijo.

Veliko je bilo pričakovanja za poročilo prof. Marina Qualizze, ki je v sodelovanju s F. Clavoro, P. Petričičem in R. Rutarjem sestavil obširno študijo o stališču prebivalstva Benečije do narodnoosvobodilnega gibanja. Prišlo je v začetku do «eksplozije slovenstva», ki mu je bila protagonist predvsem mladina, ki je navdušena odšla v partizane. Zaradi močnega pritiska nacistov in fašistov, zaradi takrat nizke kulturne ravni prebivalstva, zaradi dolgoletnega raznarodovalnega pritiska in tudi zaradi nekaterih napak slovenskih partizanov, pa se je odnos vsega prebivalstva napram odporniškemu gibanju spremenil, ljudje so postali pasivni. Seveda to ne velja za vse in povsod. Prof. Qualizza je pri tem obširno citiral že znano publicistiko o tem vprašanju, ki je objavljena v slovenskih strokovnih publikacijah, ob tej priliki objavljena poročila takratnih slovenskih vojaških in političnih eksponentov. Marsikaj je bilo razlog, da je bil položaj ob koncu vojne precej drugačen od tistega v začetku narodnoosvobodilnega gibanja v teh krajih. Sledila so povojna leta, leta hude osvete s strani nacionalistov, danes pa se Benečija prebuja. Minil je čas nacionalizmu, ne pa narodnosti, je zaključil svoj poseg prof. Qualizza.

Njegovo poročilo je v večerni diskusiji dopolnil prof. Pavel Petričič, ki je dejal, da so mladi ljudje, ki so v Benečiji prijeli takrat za orožje, hoteli izpovedati tudi svojo slovensko identiteto in svojo pripadnost slovenski državi in da je treba pri gledanju na današnje stanje v Benečiji gledati tako na tiste junaške čase in dogodke kot tudi na prizadevanja za ohranitev slovenske besede z župniščih. Treba pa bo še veliko povedati o problematiki Benečije. Imamo že kako diplomsko tezo, že objavljene disertacije slovenskih zgodovinarjev, osebna pričanja, akte procesa proti beneški četi in še marsikaj drugega, je dejal prof. Petričič, ki nam bo dalo možnost, da bo tedanja, in tudi sedanja slika Benečije dovolj jasna.

Posvet se nadaljuje še danes ves dan. Tema današnjih poročil je «Odporništvo in družba». Med poročili sta tudi dve o opcijah in o prepovedi nemškega jezika v Kanalski dolini.

MARKO WALTRITSCH

SENATNA KOMISIJA ODOBRILA AMNESTIJO

Italijanske zapore naj bi zapustilo 14 tisoč jetnikov

RIM — Amnestija, ki jo je odobrila komisija za pravosodje pri senatu, bo zadevala okoli 14.000 jetnikov. Podtajnik za pravosodstvo socialist Scamarcio je namreč poudaril, da je namen vlade zmanjšati število zapornikov od sedanjih 36.000 na 22.000, kar sicer še vedno nekoliko presega reame zmogljivosti zaporov, ki štejejo približno 17 tisoč zaposlenih jetniških paznikov. Scamarcio je tudi dejal, da si vlada prizadeva iskati novih finančnih sredstev, ki bi jih namenili pravosodstvu.

Ukrep o amnestiji je senatna komisija odobrila kljub vzdržitvi komunistov, neodvisne levice in misovcev, končno odločitev pa bosta seveda morala sprejeti še parlament in predsednik republike. Komunisti so svoje pomisleke utemeljili z besedami, da je bil ukrep predlagan, ne da bi prišlo do poglobitve celotnega vprašanja zaporov in sodstva, ki bi terjalo še bolj razvejene in učinkovite ukrepe. Podobno mnenje je izrazil neodvisni senator Gozzini, ki celo govori že o pravi «institucionalizaciji amnestije», ki naj bi postala nekaj povsem naravnega in tudi nepremišljenega.

Čeprav je jasno, da amnestija v dobršni meri razkriva nemoč vlade do žgočega vprašanja zaporov, v sodniških krogih dokaj ugodno ocenjujejo ukrep, o katerem ugotavljajo, «da je pozitiven, ker bodo zapor zapustili vsi tisti, ki bi jih sploh ne smeli zapreti». O odpravi kaznivosti za manj pomembne prekrške, ki jo je senat izglasoval v četrtek pa meni, da «sicer ne bo pripomogla k izpustitvi nobenega zapornika, vsaj pa bo preprečila sprejem novih. Nekateri so celo predlagali, naj bi ukrep razširili tudi na druge prekrške kot so na primer kraje skromnih vrednosti v veleblagovnicah in drugih krajih.

Kaj sta pravzaprav splošna pomilostitev in amnestija? Prvi ukrep ne izbriše zločina ali prekrška, ampak samo olajša posledice obsodbe. Jasno je torej, da ukrep, ki neposredno vpliva samo na kazen, ne prekine sodnega postopka ali procesa. S splošno pomilostitvijo se torej okoristijo le tiste osebe, ki že odsedajo kazen v zaporu, kar pomeni, da se ukrep uresniči lahko tudi po dolgih letih prizivov in protiprizivov.

Učinkovitejša je amnestija, ki izbriše prekršek in torej tudi obsodbo. Posledica tega je, da se prekinejo tudi postopki, ki so šele v preiskovalni fazi, kar odločilno razbremeni z delom prenasičene sodnike.

Balkan mora postati območje miru brez jedrskega orožja

BUKAREŠTA — Romunski predsednik Nicolae Ceausescu se je včeraj zavzel, da bi postal Balkanski polotok območje miru brez katerega koli jedrskega orožja. V svojem govoru med delovnim obiskom v severnih pokrajinah Romunije je torej Ceausescu še enkrat potrdil željo svoje države, da se na Balkanu okrepi sodelovanje med državami in odpravijo vse možnosti za napetosti.

Kršitev javnega reda na prištinski univerzi

PRIŠTINA — Tanjug je včeraj sporočil, da je v četrtek okoli 22. ure in 30 minut prišlo do kršitve javnega reda in miru skupine prebivalcev študentskih domov štev. 1 in 2, ki so z žvižganjem in hrupom vznemirjali prebivalce sosednjih poslopij. Hrup je trajal od 5 do 7 minut, zatem pa so se študenti odstranili z balkonov in oken, ne da bi posredovali organi javnega reda. Ta vnovična kršitev javnega reda in miru v študentskem centru v Prištini, kjer so, kot je znano spomladi izbruhnili neredi, ocenjujejo kot opozorilo mladinski organizaciji ZK in profesorjem na univerzi, da je nujna še bolj okrepljena idejnopolitična dejavnost med kosovskimi visokošolci.

Prostor na študentskih domovih v Prištini letos dodeljujejo na podlagi novega pravilnika, ki med drugim upošteva tudi idejnopolitično zrelost bodočih stanovalcev v študentskem centru. Center v Prištini ima 5 paviljonov, kjer je prostora za več kot 4.000 študentov. Poleti so opravili organizacijske, tehnične in druge priprave za še boljše pogoje bivanja in dela študentov v centru. Obnovili so vse domove, zagotovili knjižnico s 450 sedeži in obogatili kulturno in športno življenje. Namenu so izročili tudi nov sodoben dom s 1050 ležišči za študentke. Cena prehrane in ležišča v študentskem centru v Prištini velja le 1100 din na mesec. To je skoraj simbolična cena, saj je ekonomska za okoli petkrat višja. Razliko pokrivajo iz proračuna pokrajine. (dd)

Želja po sodelovanju med Gabonom in Italijo

RIM — V pogovorih, ki jih je že včeraj imel gabonski predsednik Bongo s Pertinijem in Colombom, je prišla do izraza možnost in želja po okrepitvi dvostranskih gospodarskih odnosov med Italijo in Gabonom, deželo neskončnih naravnih dobrin. Gabonski predsednik je pokazal veliko zanimanja za italijansko tehnologijo in finančno pomoč, zlasti na področju naftnih raziskav, železništva in ribolova. Dogovorili so se tudi, da bo skupina funkcionarjev italijanskih ministrstev in gospodarskih operaterjev kmalu odpotovala v Gabon, kjer naj bi vzpostavili stike s krajevnimi ustanovami za tesnejše sodelovanje.

Gabon, ki že vzdržuje tesne stike s Francijo, načrtuje, da bo v Italiji in drugih zahodnoevropskih državah dobil kredite za svoje gospodarske pobude, čeprav je ta afriška država ena najbogatejših v «črni celini».

Pertini, Bongo in zunanja ministra Martin Bongo in Emilio Colombo so se pogovarjali tudi o mednarodnem položaju. Zlasti so ocenili umik libijskih čet iz Čada in ugotovili, da gre za pomemben korak k vzpostavitvi boljših odnosov v območju. Sicer pa so odnosi med Gabonom in Libijo še dalje precej slabi.

Z OBISKOM PRI TANZANIJSKEM VODITELJU NYEREREJU

Zahodna kontaktna skupina končuje posvetovalno turnejo v Namibiji

Osnovno vprašanje je, kako prepričati Južno Afriko in sedanji namibijski režim

(Dopisnik Dela za Primorski dnevnik)

NAIROBI — Potem ko jih je v tanzanijski prestolnici Dar Es Salaamu pospremilo kakih 300 demonstrantov z napisi «Banda peterice, pojdi domov» in «SWAPO bo zmagal», so predstavniki petih zahodnih držav iz tako imenovane kontaktne skupine o Namibiji dopotovali v Nairobi, kjer so se včeraj pogovarjali s predsednikom Organizacije afriške enotnosti OAE, kenijskim voditeljem Danielom Arapom Moijem. V Keniji se je turneja po desetih afriških državah končala, ne da bi, kot je priznal vodja skupine Chester Crocker, prinesla dokončnega odgovora na vprašanje namibijske neodvisnosti.

Chester Crocker, pomočnik ameriškega državnega sekretarja za afriške zadeve, je v Nairobiju sicer označil turnejo kontaktne skupine za uspešno in dodal, da «ne obžalujemo, da smo odšli na pot.» Toda, kot je rekel, «dokončnih odgovorov nismo dobili», ker da bodo o njih stekli še posebni posveti. Tako naj bi se v kratkem sestalo šest prifrontnih držav z juga črne celine ter skupaj z osvobodilnim gibanjem SWAPO oblikovalo enotno stališče do ameriškega predloga, s katerim je odšla kontaktna skupina na pot. Z druge strani pa naj bi Južna Afrika uskladila stališče s tako imenovanimi «notranjimi» strankami v Namibiji, ki so sicer predlogu najbolj odkrito nasprotovale, češ da ne nudi zadosti trdnih jamstev za kakih 110.000 pripadnikov bele manjšine v deželi, desetino tamkajšnjega prebivalstva.

Že v Salisburyju je Chester Crocker, ki je govoril v imenu 13 predstavnikov iz KDA, Velike Britanije, Kanade, Francije in ZR Nemčije objavil, da namerava kontaktna skupina prvotni predlog popraviti in sicer «v luči pripomb, ki smo jih bili slišali». Kot kaže, so največ pripomb slišali s strani voditelja SWAPO Sama Nujome v Luandi, ki je bil že poprej opozoril, da nasprotuje slehernemu popravljanju ali dopolnjevanju temeljnega načrta OZN za namibijsko neodvisnost kot ga vsebuje resolucija 435 varnostnega sveta OZN. SWAPO je tudi zavrnil možnost, da bi namibijskemu ljudstvu pisali ustavo od zunaj.

Ameriški predlog, s katerim je kontaktna skupina med svojo turnejo seznanila vse zainteresirane strani, predvideva, da bo prihodnja ustavodajna skupščina Namibije, v kateri naj bi bile «pošteno zastopane vse stranke», z dvetretjinsko večino potrdila novo ustavo dežele, v njej pa da bo vključena posebna deklaracija o človekovih svoboščinah. Namibija naj bi tudi imela trojni sistem oblasti, to je zakonodajno, izvršilno in sodno oblast, s tem da bi slednja bedela nad spoštovanjem ustave in še zlasti v njej zapisanih svoboščin.

Ta določila so bila namenoma napisana precej ohlapno da bi bila lahko bolj sprejemljiva za SWAPO in prifrontne države, vendar pa je njihov očitni namen ta da bi obvarovala belo manjšino v deželi — in kajpada orjaško naravno bogastvo, ki je v njenih rokah in ga izkorišča v korist Zahoda — pred predvideno absolutno zmago osvobodilnega gibanja. Ameriški predlog ne prinaša kakšnega konkretnega urnika za uresničevanje, predvideno pa je, da bi bile volitve prihodnje leto, sama razglasitev namibijske neodvisnosti pa januarja 1983.

Kot je kontaktna skupina potovala iz Nigerije prek Angole, Južne Afrike, Namibije, Bocvane, Zimbabveja, Zambije in Mozambika do Tanzanije in Kenije, bolj je očitno izhlapevalo njeno začetno optimistično vzdušje. Generalni sekretar SWAPO je sicer izjavil, da «smo popolnoma resni v iskanju miru v Namibiji in smo že privolili v koncesije», to je, da bo določen del južnoafriških sil lahko ostal v času volitev v Namibiji, skupaj s policaji in uradniki rasističnega režima, čemur je osvobodilno gibanje poprej nasprotovalo. Toda zavrnil je koncesije v načelnih vprašanjih, ki zadevajo suverene pravice namibijskega ljudstva. Zambijski predsednik Kaunda je rekel, da je «pripravljen na sodelovanje», toda mozambiški voditelj Machel je opozoril Zahod, da nosi delež krivde za južnoafriško agresivnost proti sosednjim neodvisnim afriškim državam. Angolska vlada pa je zanikala vesti, po katerih naj bi načelno sprejela predlog, ter poudarila, da se bo pridružila skupnemu stališču prifrontnih držav in gibanja SWAPO.

Dve ključni osebnosti si je kontaktna skupina prihranila za konec svoje turneje, to je tanzanijskega voditelja Nyerereja, ki predseduje skupini šestih prifrontnih držav z juga črne celine, ter kenijskega voditelja Moija, ki je sedanji predsednik OAE. Toda Moi vztraja pri tistem, kar je bilo dogovorjeno na junijskem afriškem vrhu v Nairobiju. Nyerere pa pri tistem, kar je sklenila prifrontna skupina pred dvema mesecema v nigerijski prestolnici Lagosu: na enem in drugem vrhunskem srečanju so odločno nastopili proti slehernemu spreminjanju, popravljanju ali dopolnjevanju resolucije 435 varnostnega sveta OZN in se zavzeli za njeno čimprejšnjo uresničitev. Na to so zgovorno opozorili demonstranti, ki jim je vlada v Dar Es Salaamu dovolila pričakati kontaktno skupino zahodne peterice s transparenti, na katerih je med drugim pisalo: «Banda peterice, spoštuj resolucijo 435». In kot kaže, je osnovni nauk, s katerim danes kontaktna skupina zapušča Kenijo in afriška tla, ta, da stvar ni v tem, kako prepričati prifrontne države in SWAPO, temveč slejkoprej Južno Afriko in njene varovance v namibijski prestolnici Windhoeku.

TIT DOBERŠEK

LIZBONA — Sovjetski veleposlanik v Mozambiku, Valentin Vdovin je včeraj izjavil, da bo tudi Namibija kmalu postala samostojna država. Pri tem sicer ni omenil delovanja «kontaktne skupine» (sestavljajo jo Velika Britanija, ZDA, Kanada, ZRN in Francija), ki so ji poverili nalogo naj sestavi predlog za rešitev namibijskega vprašanja.

INDIRA GANDHI V BOLGARIJI

Bolgarka v narodni noši s kruhom in soljo vošči dobrodošlico indijski ministrski predsednici Indiri Gandhi. Drugi na levi je bolgarski voditelj Todor Živkov (Telefoto AP)

SLUŽBENI MERCEDESI SO LE ZA MINISTRE

ŽENEVA — V bogati Švici ima le sedem ministrov zvezne vlade pravico do službenega črnega mercedesa s šoferjem. Vendar tako avtomobil kot šofer nimata prav nič od «časti», da služita članom vlade. Nasprotno, avtomobil mora prevoziti vsaj 100.000 kilometrov preden ga prepustijo nekemu višjemu funkcionarju, šofer pa ima poleg vožnje še cel kup drugih obveznosti. Ko ne vozi ministra ali predsednika zvezne vlade ureja arhiv, skrbi za pošto, nabavlja uradniške potrebščine in če je treba se spremeni v uradnika.

Tako so varčni Švicarji zagotovili šoferjem in vozilom poln delovni čas. Njihovim šoferjem se ni treba torej dolgočasiti kot na primer italijanskim in francoskim kolegom, ki prevažajo ministre, in med posameznimi sejami zapravljajo čas s kvartopirjenjem. Bernski novinar je komentiral to razliko, da je to v Švici enostavneje in cenejše, torej na švicarski način . . .

Za nabavo in vzdrževanje ministrskih avtomobilov skrbi vojska. Ob nabavi novih avtomobilov vedno zahteva poseben popust. Koliko znaša ta cena ostaja strogo čuvana tajnost.

Ko mercedesi prevozijo vsaj 100.000 kilometrov, jih prepustijo višjim funkcionarjem, ki navadno prevozijo sami za volanom še enkrat toliko kilometrov. Nato pridejo na vrsto nižji uradniki, ki izvlečejo vse iz avtomobilov preden jih prodajo na javnih dražbah. V tem dolgem obdobju dajo na razpolago te avtomobile tujim gostom, nikoli pa soprogom svojih funkcionarjev, ki prav gotovo zavidajo ženam tujih diplomatov, ki se vozijo na nakupe s službenimi avtomobili svojih mož.

Švicarji so varčni tudi na področju raprezentance. Pred nekaj leti je konfederacija razprodala svoje zadnje velike limuzine, ki niso ustrezale njeni varčevalni politiki, po kateri se spodobi, da vlada pazi na vsak frank. Zato ni čudno, da ima državni voditelj, ki je obenem tudi član vlade, na razpolago prav tak avtomobil kot ministri.

Tudi pri obisku tujih državnikov, ki zahtevajo oklopne avtomobile, se je zvezna vlada znašla. Tak avtomobil vzame na posodo od vlade bernskega kantona, ki je izračunala, da se ji to sposojanje splača. Le redkokateri državnik se namreč odloči za tak avtomobil, njegov nakup in vzdrževanje pa bi preveč bremenila zvezno blagajno, kar seveda ni v skladu s švicarskim čutom za varčnost.

Razvoj kmetijstva prvi korak za gospodarski preporod Beneške Slovenije

ČEDAD — Ob zaključku zanimive pobude za pospešitev prodaje kostanjev, ki sta jo sprožili gorska skupnost Nadiških dolin in občina Špeter Slovenov, je deželni odbornik za delo, družbeno pomoč in izseljeništvo Gabriele Renzulli imel zanimivo predavanje. Govoril je o sodelovanju kot sredstvu in dejavniku za razvoj emarginiranih področij. Število občinstva, ki so ga sestavljali predvsem mladi, kmetje in krajevni upravitelji, je z zanimanjem sledilo predavanju in poseglo v debato.

«Na področju, kot je Beneška Slovenija,» je dejal Renzulli, «ki je emarginirano od vseh večjih ekonomskih in trgovskih tokov in v pričakovanju, da se v Beneški Sloveniji dokončno uveljavijo pravice, tudi v skladu z osimskim sporazumom, lahko nudi kmetijski sektor, posebno če je pravilno racionaliziran in kljub težavam, konkretne perspektive. Pobuda je imela pozitiven odmev, ker predstavlja prvi konkreten poskus poglabljanja problema razvoja kmetijstva v Beneški Sloveniji, bolj racionalnega izkoriščanja krajevnih proizvodov in postavitve trgovske osnove zanje, da se prepreči oderuštvo, ki je v zadnjih časih še poslabšalo problematičen položaj, ki ga je ustvaril izkoriščevalni turizem.»

Na koncu zborovanja sta se odbornik Renzulli in špetrski župan Marinig srečala z delegacijo Združenja slovenskih izseljencev Furlanije - Julijske krajine, ki jo je vodil predsednik Združenja Ferruccio Clavora. Med srečanjem, ki se je odvilo v zelo prijateljskem vzdušju, so se pogovorili o problemih uresničevanja novega deželnega zakona o izseljeništvu. Predstavniki Združenja so predlagali stvarne ukrepe za izboljšanje sedanjega stanja. Tako so predstavili županu in odborniku tudi načrt za ponovno ekonomsko vključitev izseljencev in njihovih družin v Beneško Slovenijo. Odbornik Renzulli je pokazal živo zanimanje za to pobudo in je zagotovil svojo popolno razpoložljivost za uresničitev tega načrta, ki bi predstavljal za Beneško Slovenijo odločilno spodbudo za preroditev in razvoj.

L.E.A.
Lastnik G. CRISMA
Železniška postaja
Prosek 5/C
Tel. (040) 225-241
◆ LESENE OBLOGE IN GREDI
◆ LESENA KOTNA LETEV - LETVICE
◆ LES ZA GRADBENIŠTVO

ZIDNE TAPETE ARTIKLI ZA SLIKARSTVO
KARNISE OKVIRJI
Bottega della Cornice
Lastnik G. LISJAK
Občine Proseška ul. 3